

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE İÇ MEKÂN
SÜS BİTKİLERİNİN ÖNEMİ VE KADINLARIN TÜKETİM
DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

**ASLI ARSLANTAŞ SAĞLAMER
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

BAHÇE BİTKİLERİ ANABİLİM DALI

Doç.Dr. Kübra YAZICI

Haziran-2021

Her hakkı saklıdır.

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BAHÇE BİTKİLERİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE İÇ MEKÂN SÜS BİTKİLERİNİN
ÖNEMİ VE KADINLARIN TÜKETİM DAVRANIŞLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

ASLI ARSLANTAŞ SAĞLAMER

TOKAT
Haziran- 2021

Her hakkı saklıdır.

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan veriler üzerinde herhangi bir oynama veya değişiklik yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Aslı ARSLANTAŞ SAĞLAMER

11 Haziran 2021

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE İÇ MEKÂN SÜS BİTKİLERİNİN ÖNEMİ VE KADINLARIN TÜKETİM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ASLI ARSLANTAŞ SAĞLAMER

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ YÜKSEK EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BAHÇE BİTKİLERİ ANABİLİM DALI

(TEZ DANIŞMANI:) DOÇ. DR. KÜBRA YAZICI

Geçmişten günümüze dünyada birçok salgın yaşanmıştır. Yaşanan salgınlar toplum hayatını sağlık açısından etkilediği gibi demografik anlamda değişimlere ve sosyo-ekonomik sıkıntılara da neden olmuştur. Covid-19 pandemisi ile ülkemizde maske takmak zorunlu hale gelirken, restoran, cafe, sinema gibi sosyal alanlara da kısıtlamalar getirilmiştir. İnsanlar Covid-19 pandemi sürecinde ev, kapalı alan, izole ortam gibi kavramlarla birlikte bireyselleşmeye gitmektedir. Bu durum insanlarda yeni eğilimler ve tüketimleri de beraberinde getirmektedir. Ülkemizde Covid-19 salgını yapılan araştırmaların yönünü değiştirmiş ve değerlendirmeler farklı perspektiflerden yapılmaya başlanmıştır. Bu tez çalışması pandemi sürecinde evde daha fazla vakit geçiren Tokat'ta yaşayan 18 yaş üstü kadınlara yapılmıştır. İç mekân süs bitkileri satın alma eğilimlerine ve bitkilerin kültürel bakımına zaman ayırma sürelerine Covid-19'un etkisini belirlemek ve iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki olumlu etkilerini ön plana çıkarmak amaçlanmıştır. Tez çalışmasında Faktör, korelasyon, Ki-kare ve Q Sort analizleri kullanılmıştır. Sonuç olarak ankete katılan 397 kadının demografik özellikleri, Covid-19 pandemi sürecinin etkileri ve bu süreçte kadınların iç mekân süs bitkilerine yönelimleri belirlenmiştir. Kadınların %67.7' si evlidir. 166 kadın (%41.8) 26-35 yaş aralığındadır. Pandemiden sonra evinde süs bitkisi bulunduranların sayısı (%71.5) pandemiden önceye (%50.9) göre daha fazladır. Kadınların iç mekan süs bitkilerini en fazla ortama canlılık katmaları, dekoratif görünmeleri sebebiyle kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum kadınların çoğunun iç mekan süs bitkilerine ilgisi olduğunu göstermektedir. İç mekân süs bitkileri ile ilgili yöneltilen ifade ve yanıtlar doğrultusunda yapılan istatistiksel analizler, iç mekân süs bitkilerinin Covid-19 sürecinde insan psikolojisine olumlu katkı sağladığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

2021, 80 Sayfa

ANAHTAR KELİMELEER: Saksılı Süs Bitkileri, Kadın, Covid-19, Tokat

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE IMPORTANCE OF INDOOR ORNAMENTAL PLANTS AND EVALUATION OF CONSUMPTION BEHAVIORS OF WOMEN IN THE COVID-19 PANDEMIA PROCESS

ASLI ARSLANTAŞ SAĞLAMER

**TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED**

DEPARTMENT OF HORTICULTURE

(SUPERVISOR:.) ASSOC. PROF. DR. KÜBRA YAZICI

The world has experienced many epidemics from the past to the present. These epidemics have affected the life of society throughout history and causing demographic, social and economic problems. With the Covid-19 pandemic, wearing a mask has become mandatory in our country, and restrictions have been imposed on social areas such as restaurants, cafes and cinemas. In the process of people's Covid-19 Pandemic, it goes to individualization together with concepts such as home, closed area, isolated environment. In this case, it brings along new trends and consumption. In our country, the Covid-19 outbreak has changed the direction of research and evaluations have begun to be made from different perspectives. This thesis study was conducted on women over the age of 18 living in Tokat, who spent more time at home during the pandemic process. It is aimed to determine the effect of Covid-19 on the purchasing tendencies of indoor ornamental plants and the time spent on cultural care of plants and to highlight the positive effects of indoor ornamental plants on people. Factor analysis, correlation, Chi-square and Q sort analyses were used in the thesis study. As a result, it was determined to determine the demographic characteristics of the 397 women participating in the survey, the effects of the Covid-19 pandemic process and their tendency to indoor ornamental plants in this process. 67.7% of the women were married. 166 women (41.8%) were between the ages of 26-35. The number of people who had ornamental plants at home after the pandemic (71.5%) was higher than before the pandemic (50.9%). In the light of the statistical analysis made in line with the expressions and responses about indoor ornamental plants, it was revealed that it contributed positively to human psychology in the Covid-19 process.

2021, 80 Pages

KEY WORDS: Potted Ornamental Plants, Female, Covid-19, Tokat

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca, tezimin hazırlanma sürecinde ve sonrasında, yoğun çalışma temposuna rağmen desteğini, sabrını, anlayışını esirgemeyen her türlü soruma-sorunuma çözüm üreten, işlerimi zorlaştırmayıp kolaylaştıran, kriz anlarımın yöneticisi danışman hocam Sayın Doç. Dr. Kübra YAZICI'ye sonsuz teşekkür ederim. Tezimin anket çalışması bölümünde yılların tecrübesine sahip olan ve bu tecrübesini benimle paylaşan muhterem Dr. Öğr. Üyesi Tahir BENLİ'ye minnetlerimi sunarım.

Lisans ve yüksek lisans sürecimin her anının şahidi ve destekçisi kıymetli arkadaşım Tuğçe ÜNSAL'a şükranlarımı sunarım.

Hayatım boyunca her konuda desteklerini esirgemeyen beni asla yalnız bırakmayan eşim Deniz SAĞLAMER'e, aileme ve evladım M. Ege SAĞLAMER'e çok teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	vi
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	viii
1.GİRİŞ	1
2.KAYNAK ÖZETLERİ.....	5
2.1.Covid-19 Pandemi Döneminde Tüketici ve İnsan Psikolojisi Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	5
2.2. İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi ve İnsan Üzerine Etkileri İle İlgili Yapılan Araştırmalar	8
3. MATERYAL ve YÖNTEM	15
3.1. Materyal.....	15
3.2. Yöntem	15
3.2.1. Araştırmanın evreni ve örneklemi	15
3.2.2. Anketin oluşturulmasında psikolojik etki değerlendirilmesi.....	16
3.2.3. Anketlerin güvenilirlik çalışması.....	18
3.2.4. Verilerin analizi ve yorumlanması	18
3.2.5. Görsel tercihlerin belirlenmesi	18
4. BULGULAR ve TARTIŞMA	20
4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	20
4.1.1.Katılımcı kadınların medeni durumu	20
4.1.2. Katılımcıların yaş dağılımı.....	20
4.1.3. Katılımcıların istihdam durumu	21
4.1.4. Katılımcıların gelir dağılımı	21
4.1.5. Katılımcıların eğitim durumu.....	22
4.2. Tokat Kentinde Kadınların Covid-19 Pandemi Sürecini Değerlendirmesi	23
4.2.1. Pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlığı	23
4.2.2. Pandemi sürecinde yakın çevresinde Covid-19 rahatsızlığı.....	23
4.2.3. Katılımcıların kronik rahatsızlığı.....	24
4.2.4. Katılımcıların psikolojik destek alma ihtiyacı	24
4.2.5. Katılımcıların Covid-19 salgınından etkilenme düzeyi	25
4.2.5. Katılımcıların evde kalma süreçlerinde ev halkı ile ilişkileri	25

4.2.6. Pandemi sürecinden önce ve sonra evde geçirdikleri ortalama saat.....	26
4.2.7. Katılımcıların pandemi sürecinde alışveriş tercihi.....	27
4.2.8. Katılımcıların pandemi süreci ile ilgili haber ve bilgilendirme kaynakları ..	28
4.2.9. Pandemi döneminde sosyal organizasyona katılma durumu	28
4.2.10. Pandemi döneminde katılımcıların vakit ayırdığı hobiler	29
4.3. Kadınların İç Mekân Süs Bitkilerini Tercih Etme Durumları.....	30
4.4. Tokat Kentinde Kadınların İç Mekân Süs Bitkilerinde Görsel Tercihleri	38
4.5.Ki kare Analizi	44
4.6.Korelasyon Analizi.....	45
4.7. Görsellerin Q-Sort Analizi	48
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	49
KAYNAKLAR	55
EKLER	59
Anket 1	59
ÖZGEÇMİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

%

Açıklama

Yüzde

TL

Türk Lirası

Kısaltmalar

Açıklama

COVID-19

Yeni Korona Virus Hastalığı 2019

Ort.

Ortalama

SD

Standart sapma

Süsbir

Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği

TUİK

Türkiye İstatistik Kurumu

TSE

Türkiye Standartları Enstitüsü

vb.

ve benzeri

vd.

ve diğerleri

Örn.

Örneğin

ŞEKİL LİSTESİ

<u>Şekil</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1. Süs bitkileri kullanım durumu örnekleri	2
Şekil 3.1. Tokat kentinden genel bir görünüm.....	15
Şekil 3.2. Yöntem akış şeması.....	19
Şekil 4.1. Ankette yöneltilen bitkilerin sınıflamasında kullanılan bilgilendirici görüntüler.....	35
Şekil 5.1. Kadınların iç mekan süs bitkileri hakkındaki görüşleri.....	53

ÇİZELGE LİSTESİ

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
Çizelge 3.1. 5’li likert ölçeğine göre puanlama.....	17
Çizelge 4.1. Ankete katılan kadınların medeni durumu.....	20
Çizelge 4.2. Ankete katılan kadınların yaş dağılımı.....	21
Çizelge 4.3. Ankete katılan kadınların istihdam durumu.....	21
Çizelge 4.4. Ankete katılan kadınların gelir dağılımı.....	22
Çizelge 4.5. Ankete katılan kadınların eğitim durumu.....	22
Çizelge 4.6. Ankete katılan kadınların Covid-19 rahatsızlığı geçirme durumu.....	23
Çizelge 4.7. Ankete katılan kadınların yakın çevresinin Covid-19 rahatsızlığı geçirme durumu.....	24
Çizelge 4.8. Ankete katılan kadınların kronik rahatsızlığı sorusunun yanıtı.....	24
Çizelge 4.9. Katılımcıların psikolojik destek alma isteği.....	25
Çizelge 4.10. Covid -19 pandemiden katılımcıların etkilenme düzeyi.....	25
Çizelge 4.11. Katılımcıların Covid-19 pandemi süresinde ev halkı ile ilişkilerinin etkilenme düzeyi.....	26
Çizelge 4.12. Katılımcıların Covid -19 pandemi sürecinden önce evde geçirdikleri zaman.....	26
Çizelge 4.13. Katılımcıların Covid -19 pandemi sürecinden sonra evde geçirdikleri zaman.....	27
Çizelge 4.14. Katılımcıların alışveriş tercihi.....	27
Çizelge 4.15. Katılımcıların Covid-19 ile ilgili haber ve bilgi edinme kaynağı tercihleri.....	28
Çizelge 4.16. Katılımcıların Covid-19 döneminde organizasyona katılma durumları.....	29
Çizelge 4.17. Katılımcıların pandemi döneminde vakit ayırdığı hobiler.....	29
Çizelge 4.18. Pandemi sürecinde kadınların bitki çoğaltma eğilimleri	30
Çizelge 4.19. Pandemi sürecinde kadınların iç mekân süs bitkileri saksısı değiştirme eğilimi.....	30

ÇİZELGE LİSTESİ (devamı)

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
Çizelge 4.20. Kadınların iç mekân süs bitkilerini sulama zamanları.....	31
Çizelge 4.21. Kadınların pandemi döneminden önce evlerinde bitki bulundurma durumu.....	31
Çizelge 4.22. Kadınların pandemiden döneminden sonra evlerinde bitki bulundurma durumu.....	31
Çizelge 4.23. Kadınların pandemi döneminde saksılı bitkilerini yetiştirdikleri alan....	32
Çizelge 4.24. Kadınların pandemi döneminde bitkilerini arttırma durumu.....	32
Çizelge 4.25. Pandemi sürecinde saksılı bitkiler ile ilgili ifadeleri.....	33
Çizelge 4.26. Kadınların pandemi öncesi evlerinde bulunan mevcut iç mekân süs bitkileri	33
Çizelge 4.27. Kadınların pandemi sonrası evlerine satın almak istedikleri bitkiler	34
Çizelge 4.28. Pandemi sürecinde iç mekân süs bitkileri ile ilgili ifadelere katılma düzeyi (5'li Likert ölçeğinde).....	37
Çizelge 4.29. Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihleri.....	39
Çizelge 4.30. Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihleri bazında puan yüzdeleri.....	43
Çizelge 4.31. Eğitim ve yaşın bazı parametrelerle ilişkisi Ki-Kare analiz sonuçları.....	44
Çizelge 4.32. Katılımcılara yöneltilen ifadelerin korelasyon analizi.....	46
Çizelge 4.33. Katılımcılara yöneltilen ifadelerin korelasyon analizi.....	47
Çizelge 4.34. Q sort analizi sonuçları.....	48

1.GİRİŞ

Covid-19 salgını, diğer adıyla korona virüs, ilk kez 17 Kasım 2019 tarihinde Çin'in Hubei eyaleti, Wuhan'da ortaya çıkmıştır. Salgının ortaya çıktığı ilk dönemlerde insanlar yaşam koşullarında köklü değişiklikler olacağını düşünmemişlerdir. Salgının yayılım hızının diğer salgınlara göre 2.5 kat daha fazla olması ve ortaya çıkardığı ciddi olumsuzluklardan dolayı 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel pandemi olarak ilan edilmiştir. Sonuç olarak küresel boyutta etki eden bu salgın hastalık, sağlık başta olmak üzere eğitim, ekonomi, tüketim davranışı, sosyal hayat gibi birçok alanda değişikliklere neden olmuştur. Birçok ülkede maske takmak zorunlu hale gelirken, restoran, cafe ve sinema gibi sosyal alanlara kısıtlamalar getirilmiştir. İnsanlar Covid-19 pandemi sürecinde ev, kapalı alan, izole ortam gibi kavramlarla birlikte bireyselleşmeye gitmektedir. Bu durum yeni trendler ve tüketimleri de beraberinde getirmektedir. Ülkemizde Covid-19 salgını yapılan araştırmaların yönünü değiştirmiş ve değerlendirmeler farklı perspektiflerden yapılmaya başlanmıştır (Bilge ve Bilge, 2020; Budak ve Korkmaz, 2020). Yapılan birçok çalışmada Covid-19 pandemisinin toplumda yarattığı etki ve farkındalık incelenmiştir. 2020 yılında yapılan, salgın ve salgının etkisi odaklı çalışmalar incelendiğinde ise süs bitkileri alanında çalışmaya rastlanmamıştır. Süs bitkileri tarımsal faaliyetlerin içinde yer almakta olup kullanım durumuna göre sınıflandırılmaktadır.

Süs bitkileri kullanım durumuna göre 4 gruba ayrılır (Şekil 1.1). İç mekân süs bitkileri saksılı ve salon bitkisi olarak kullanılan bir gruptur. Ülkemizde kullanım durumuna göre gruplandırılan süs bitkilerinin üretim miktarı ise şöyledir:

- Kesme çiçekler yaklaşık %63'ünü,
- Dış mekân %30 'unu,
- İç mekân %3 'ünü
- Doğal soğanlar % 4 'ünü oluşturmaktadır (Süsbir, 2020).

Süsbir (2020) raporundan da anlaşılabacağı üzere iç mekân süs bitkileri diğer kullanım gruplarına göre en düşük üretim miktarına sahiptir. Talebin az olması üretim miktarını kısıtlamıştır. İç mekân süs bitkilerinin bakımı diğer kullanım gruplarına göre daha özen

isteyen ve vakit alan bir iştir. Bu durum insanların iç mekân ss bitkilerinin bakımına vakit ayıramaması gibi nedenlerle bu grup bitkileri daha az tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Şekil 1.1. Süs bitkileri kullanım durumu örnekleri (a: dış mekân süs bitkileri, b: kesme çiçekler, c: soğanlı bitiler d: iç mekân süs bitkileri, Url 1; Url 2; Url 3)

Ülkemizde üretim miktarı az olan iç mekân süs bitkilerine yönelik, dünya genelinde pandemi sürecinden önce yapılan birçok araştırmada psikolojik, estetik ve fiziksel açıdan fayda sağladığını ortaya çıkaran çalışmalar yapılmıştır (Ulrich, 1981; Ulrich, 1991; Ulrich ve Parsons, 1992; Ulrich ve Simons, 1986; Kaplan, 1973; Kaplan ve Kaplan, 1989). Çeşitli deneylere materyal olan iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki faydaları incelenmiştir. İç mekân süs bitkilerinin iş, ofis ve ev gibi farklı fonksiyonelliğe sahip alanlarda faydaları vardır. İç mekân süs bitkilerinin psikofizyolojik strese, görev performansını artırmaya ve hasta insanları iyileştirme üzerine de olumlu etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle iç mekân süs bitkilerinin kapalı ortamlarda kullanımını artırmak, herdem yeşil kalma özelliği ile çevreye sadece görsel ve estetik özellikleri ile değil aynı zamanda insanlar üzerindeki psikolojik etkisi açısından da faydalarını belirleyerek kullanılmasını sağlamak çok önemlidir.

Pandemi sürecinde iç mekân süs bitkileri tercihi ile ilgili yapılan çalışmalara erişim kısıtlıdır. İç mekân süs bitkileri; insan psikolojisine olumlu etkiler sağlayan canlı bir materyaldir. İç mekân süs bitkileri kapalı ve yarı-kapalı mekânları estetik açıdan güzelleştiren ve pozitif bir ortam yaratan süs bitkisi grubu olmasının yanı sıra fonksiyonelliği ile de ortama katkı sağlamaktadır. İç mekân süs bitkilerinin insan üzerindeki etkileri ile ilgili yapılan çalışmalar literatürlerde çok az yer almaktadır. Bu eksiklikten yola çıkılarak, Covid-19 pandemi sürecinde insanların evlerinde daha çok vakit geçirmelerinin, iç mekân süs bitkilerine yönelimlerini ve süs bitkisi satın alma isteklerini artırıp artırmadığını belirlemek için bu tez çalışması yapılmıştır. Aynı zamanda pandemi sürecinin insanların iç mekân süs bitkilerine yaptığı kültürel bakım durumu ve süs bitkisi satın alma eğilimleri üzerine etkisi belirlenmiştir. Bu çalışma iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki olumlu etkisinin ön plana çıkarılmasına ve iç mekân süs bitkilerinin çevre ve sağlık perspektifinden bir bütün olarak ele alınmasına, ileride yapılacak çalışmalara altlık oluşturmaya katkı sağlayacağı için özgün bir değere sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu tez çalışmasının amacı; iç mekân süs bitkilerinin pandemi sürecinde kadınların iç mekân süs bitkileri kullanımına, pandemi sürecinde iç mekân süs bitkilerine verdikleri öneme, bitkilere uyguladıkları kültürel bakıma, satın alma eğilimine ve harcama

yönelimlerine pandeminin etkisini belirlemektir. Ayrıca iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki olumlu etkilerini ön plana çıkarmak ve çevre-sağlık yönünden bir bütün olarak ele almaktır. Bu yüzden ileride yapılacak çalışmalara temel oluşturmak, Covid-19 pandemi sürecinde değişen tüketici davranışları içinde iç mekân süs bitkilerinin neler olduğunu araştırmak için süs bitkilerini tercih eden kadınlara anket çalışması yapılmıştır.

2.KAYNAK ÖZETLERİ

2.1.Covid-19 Pandemi Döneminde Tüketici ve İnsan Psikolojisi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Covid-19 salgını, diğer adıyla korona virüs, ilk kez 17 Kasım 2019 tarihinde Çin'in Hubei eyaleti, Wuhan'da ortaya çıkmıştır. Salgının ortaya çıktığı ilk dönemlerde insanlar yaşam koşullarında köklü değişiklikler olacağını düşünmemişlerdir. Küresel bir salgın olan ve yayılım hızından kaynaklı; bu hastalığın ortaya çıkardığı ciddi olumsuzluklardan dolayı 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından Küresel Pandemi olarak ilan edilmiştir. Sonuç olarak küresel boyutta etki eden bu salgın hastalık, sağlık başta olmak üzere eğitim, ekonomi, tüketim davranışı, sosyal hayat gibi birçok alanda değişikliklere neden olmuştur. Ülkemizde Covid-19 salgını yapılan araştırmaların yönünü değiştirmiş ve değerlendirmeler farklı perspektiflerden yapılmaya başlanmıştır (Bilge ve Bilge, 2020; Budak ve Korkmaz, 2020). Yapılan birçok çalışmada Covid-19 pandemisinin toplumda yarattığı etki ve farkındalık incelenmiştir.

2020 yılında yapılan, salgın ve salgının etkisi odaklı çalışmalar incelendiğinde; Erkan (2020) Covid-19 pandemi başlangıcında markaların yapmış olduğu birlik, beraberlik ve motivasyon temalı reklamlar hakkında tüketicilerin düşüncelerini ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma; tüketicilerin bir kısmı için birlik, beraberlik ve motivasyon temalı reklamların umut ışığı olduğunu, onlara yalnız olmadıklarını hissettirirken bir kısmı için duygu sömürüsü algısı oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Çölgeçen ve Çölgeçen (2020), Türkiye'de Covid-19 pandemisine bağlı yaşanan kaygı düzeylerini araştırırken, Bilge ve Bilge (2020) ise koronavirüs salgını ve sosyal izolasyonun psikolojik semptomlar üzerindeki etkilerini psikolojik sağlamlık ve stresle baş etme tarzları açısından incelemişlerdir. Pandemiye sosyal izolasyon öncesi ve sonrası psikolojik semptom puanlarını belirlemek amacıyla yaptıkları online anket çalışmasında, korona virus salgını, sosyal izolasyon ve stresle işlevsel olmayan baş etmenin bireylerin psikolojik semptomlarını bozucu bir etkisi olduğu görülürken psikolojik sağlamlığın psikolojik semptomları koruyucu bir etkisi olduğunu saptamışlardır. Karadağ ve Yücel

(2020), Covid-19 pandemi döneminde eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların 16 Mart 2020 tarihinden itibaren Türkiye’de üniversitelerin uzaktan eğitimle sürdürülmesi ve uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisans öğrencilerinin memnuniyetini incelemiştir.

Korkmaz ve Başaran (2021), Covid-19 salgın sürecinde kahve severlerin kahve tüketim alışkanlıklarındaki değişimlerini belirlemiştir. Bu amaçla, pandemi sürecinde evde kahve tüketim alışkanlıklarını sürdürmeye çalışan toplam 42 katılımcıya Google Formlar aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların pandemi sürecinde kahve tüketim miktarında önemli artışlar yaşadıklarını, ev koşullarında kahve tüketimiyle ilgili bazı problemlerle karşılaştıklarını tespit edilmiştir. 1 Haziran’da başlayan normalleşme sürecinde dışarıda kahve tüketimine yönelik büyük bir önlemle hareket ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmada, 1 Haziran’da başlayan normalleşme döneminde katılımcıların evde en çok “filtre kahve, Türk kahvesi ve soğuk demleme kahve” tükettikleri belirlenmiştir.

Bayır (2021) ise karantina önlemleri nedeniyle tüketicilerin alışverişlerini ağırlıklı olarak online platformlarda yapmaya başladıklarını, Covid-19 döneminde sanal ticaret ile dijital ekonomi platformları oluşturularak tüketicilere alışveriş imkanı oluşturulduğunu ifade etmiştir. İnsanların evde vakit geçirdikleri bu dönemde bazı sektörlerin reklam harcamaları artarken, bazı markaların dijital reklam bütçelerinin azaldığını belirtmiştir.

Özçoban (2020) Covid-19 sürecinin kırsal turizme etkisini araştırırken Erişen ve Yılmaz (2020) ise Türkiye’de insanların yaptıkları sağlık ve diğer harcamaları inceleyerek harcamaların yaş, cinsiyet, medeni durum ve Covid-19 tanısı alma durumuna göre değişiklik gösterdiğini ortaya çıkarmışlardır.

Acar (2020) yaptığı çalışmada 31 Aralık 2019 ve 10 Mart 2020 tarihleri arasında, ulusal hükümetlerin uyguladığı ülkelere giriş ve çıkış yasağı, karantina, uluslararası spor ve sanat faaliyetleri, seyahat kısıtlamaları gibi turizm sektörünü etkileyen tedbirlere ilişkin verileri incelemiştir. Yaptıkları çalışmada salgının ülke ekonomilerini uzun süre etkileyeceğini ve turizm sektörünü doğrudan etkileyeceğini bildirmişlerdir.

Çakıroğlu ve ark. (2020) ise çalışmalarında Covid-19 sürecinde tüketicilerin temel ihtiyaçlara yöneldikleri, internet alışverişinin arttığı, dijital platformları daha fazla

kullandıkları, firmaların kurumsal sosyal sorumluluk projelerine özel önem verdiklerini, bu tür eğilimlerin uzun dönem devam ederse tüketicilerin alışveriş yöntemi ve tarzını değiştireceğini bildirmişlerdir.

Koşaroğlu ve ark. (2020), çalışmalarında Covid-19 pandemi sürecinin birçok alanda etkisini gösterdiğini bildirmişlerdir. Çalışmada tüketicilerin pandemi sırasında enfekte olmayacak şekilde alışveriş ve ödeme faaliyetleri yapmayı hedefledikleri sonucuna varmışlardır.

Kasapoğlu (2020); Bozdağ (2020); Cullen ve ark. (2020) Covid-19 pandemi sürecinin insan psikolojisi üzerine etkilerini incelemişlerdir. Pandemi sırasında bireylerin psikolojik tepkilerinin, hastalığın yayılmasını ve pandeminin ardından gelişebilecek duygusal sıkıntı ve sosyal işlev bozukluklarını önemli ölçüde etkileyebileceğini düşünmektedirler. Çin'de yapılan bir araştırmada Wang ve ark. (2020)'larına göre pandemi, insanlarda orta şiddetli ve şiddetli psikolojik etkilere yol açmaktadır. Bireylerde pandemiye bağlı olarak depresyon, anksiyete ve stres gibi psikolojik sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Li ve ark. (2020a) ve Li ve ark. (2020b) çalışmalarında, Covid-19 salgınının olumlu duyguları azalttığı olumsuz duyguları ise artırdığını tespit etmişlerdir. Ayrıca insanların pandeminin stresli doğası nedeniyle kaygı ve gerginlik yaşayabileceğini bildirmişlerdir. Kaygı ve gerginliğin daha şiddetli sinirlilik ve paniğe dönüşmesini engellemek için stres durumlarının etkin bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Covid-19 pandemi döneminde yapılan çalışmalar; güncel durum analizini ortaya çıkarmanın dışında gelecek nesillere yaşanan durumu, alınan önlemleri bildirmek ve akademik çalışma althığına büyük fayda sağlamak açısından da önemlidir.

Dilber ve Dilber (2020) yaptıkları çalışmada Covid-19'un bireylerin beslenme alışkanlıklarına etkilerini incelemişlerdir. Çalışma ile evde kalarak izole olan insanların beslenme alışkanlıklarının değişikliklere uğradığı ve öğün sayılarının arttığını tespit edilmiştir.

Duygun (2020) ise pandemi döneminde insanların kısıtlamalar ve karantina koşulları nedeniyle evlerinde daha fazla kaldıklarını dolayısıyla insanların tüketim alışkanlıklarının da yön değiştirdiğini bildirmiştir.

Macapagal (2020) ise psikolojik etkisi ile ilgili yapmış olduğu çalışmada Covid-19'dan insanların yalnızca fiziksel olarak değil aynı zamanda zihinsel ve psikolojik olarak da etkilendiğini ve bunun da ruh sağlığı ile ilgili ani yükseliş gibi genel davranış kalıplarıyla sonuçlandığını göstermiştir.

Özetle 2020 yılı küresel pandemi sürecinde yapılan çalışmalar geleceğe katkı sağlaması açısından önemlidir. Çalışmalar 2020 yılı içinde başlamış olup bu salgın süreci çerçevesinde devam etmektedir. Avustralya Psikoloji Derneği (APS), (2020), insanların pandemi tehdidine karşı nasıl tepki verdiğini ve bununla nasıl başa çıktığını tespit etmenin önemli olduğunu bildirmişlerdir (Arden ve Chilcot, 2020). Özellikle psikolojik dayanıklılığın, pandemi sürecini idare etmede belirleyici bir rol oynadığına inanılmaktadır. Ayrıca başa çıkma ile psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki vardır (Li ve ark., 2020b). Pandemi sürecinde bitki odaklı yapılan çalışmalar incelendiğinde; Covid-19'un önlenmesi ve sürecin yönetiminde gıda politikası ve sağlıklı beslenme ile ilgili çalışmalara ulaşmak mümkündür (Ayseli ve ark., 2020; Hita ve ark., 2020). Flouchi ve Fikri-benbrahim (2020); Sharma ve ark. (2020), tıbbi ve aromatik bitkilerin Covid-19'u önlemesi ve pandemi sürecinde önemi hakkında çalışmaları da mevcuttur.

2.2. İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi ve İnsan Üzerine Etkileri İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Van den Berg ve Custers (2011), çalışmalarında bahçeyle ilgilenmenin stress azaltıcı etkisi olduğunu varsayıp bunu bir saha deneyinde test etmişlerdir. Deneyde otuz bahçevan stresli bir grup Stroop görevi gerçekleştirdikten sonra kendilerine tahsis edilmiş olan arsalarında otuzar dakika açık hava bahçeçiliği ile ilgilenmeleri veya kapalı mekânda kitap okumaları için rastgele seçilmiştir. Sonra tükrük salgılarındaki kortizol seviyeleri ve kendi bildirdikleri ruhsal hisleri tekrar tekrar ölçülüp kaydedilmiş ve açık havada bahçecilikle ilgilenen grubun streslerinin azaldığı tespit edilmiştir. Van den Berg ve ark.

(2010) yaptıkları bir diğer çalışmada ise yeşil alanların ve süs bitkilerinin insan yaşamına psikolojik açıdan olumlu katkıları olduğunu bildirmişlerdir.

Ulusal Havacılık Uzay Dairesi (NASA) tarafından yapılan çalışmalarda, ‘bitkilerin ve ilgili toprak mikroorganizmalarının kirletici seviyelerini düşürmek için kullanılabileceği’ belirtilmiştir. Pegas ve ark. (2012) bu ifadeyi desteklemek amacıyla bitkilerin okullarda iç mekân hava kalitesini iyileştirme yeteneklerini araştırmışlardır. Elde ettikleri sonuçların, bitkilerin iç mekân havasını iyileştirebileceğini ve kapalı alanları daha sağlıklı hale getirebileceğini öne süren NASA çalışmalarının sonuçlarını doğruladığını belirtmişlerdir.

Park ve Mattson (2008), hastane ortamında cerrahi hastaların stresini azaltma ve iyileşmesi üzerine iç mekân bitkilerinin yararlarına ilişkin klinik deneyler olmadığını bildirmişlerdir. Bunun üzerine çeşitli tıbbi ve psikolojik ölçümleri kullanarak yaptıkları çalışmada, hastane odalarındaki bitkilerin terapötik etkilere sahip olup olmadığını değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak hastane ortamındaki bitkilerin cerrahi hastalar için noninvaziv, ucuz ve etkili tamamlayıcı bir ilaç olarak terapötik değerini doğrulamışlardır. Ayrıca sağlık uzmanları ve hastane yöneticilerinin, hastalar için iyileştirme ortamlarını daha etkili hale getirmek için bitki ve çiçek kullanımını dikkate almaları gerektiğini bildirmişlerdir.

Urrestarazu ve ark. (2021), çalışmalarında insanları açık yeşil alanları özgürce ziyaret etmekten mahrum bırakan Covid-19 salgınından dolayı karantina döneminde evde bitki bulundurmanın rolünü değerlendirmiştir. Evde istenilen bitki örtüsünün miktarı ve Covid-19 salgınının bitki değişimini etkilemesi üzerine yapılan çalışmada 4205 katılımcı tarafından doldurulan bir anketle iç ve dış mekân bitkilerinin insanların duygusal durumları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesini sağlamışlardır. Canlı duvarların, iç mekân bitki örtüsünü arttırmak için avantaj olarak kabul edildiğini bildirmişlerdir.

Spano ve ark. (2021) yaptıkları çalışmada kamusal yeşil alanlarda vakit geçirmenin insan psikolojisiyle ilişkili olduğunu bildirmişlerdir. Bununla birlikte, kamusal yeşil alanların erişilemez olduğu veya kullanılmadığı durumlarda, ev ortamı içinde ve/veya

çevresindeki farklı yeşil özelliklerin rolü kısıtlıdır. Yaptıkları çalışmanın genel amacı, İtalya'daki Covid-19 salgını sırasında evde ve çevredeki yeşillik ile karantinanın psikolojik sağlık üzerindeki zararlı etkileri arasındaki ilişkilere ışık tutmaktır. İç mekân ve dış mekân yeşil özellikler ilişkisi üzerine, nüfus temelli 3886 katılımcıdan oluşan bir İtalyan örnekleme üzerinde çevrimiçi bir anketi içeren, ülke çapında kesitsel bir çalışma yürütmüşlerdir. İç mekân süs bitkileri, manzara, güneş ışığı gibi parametrelerin kaygı, öfke, korku, kafa karışıklığı, karamsarlık, can sıkıntısı, sinirlilik, tekrarlayan düşünceler ve/veya rüyalarda artış ile Covid-19 karantinası sırasında zayıf odaklanma ve uyku bozukluğu gibi sorunlara etkisi değerlendirilmiştir. Evde saksılı bitkilerin varlığının ve daha yoğun güneş ışığı bulunmasının, anksiyete, öfke, korku, sinirlilik ve uyku bozukluğu gibi olumsuz psikolojik durumların azalmasına katkı sağladığını bildirmişlerdir.

Deng ve Deng (2018), insanların doğa ile yakın bir ilişkisi olduğunu ve bu nedenle doğa dünyasını kapalı alana uyarlamak, insanların doğayla olan ilişkisini etkili bir şekilde artırabileceğini ve bunun da onların sağlıklarına ve konforlarına fayda sağlayabileceğini belirtmişlerdir. İnsanlar zamanlarının %80-90'ını kapalı ortamda geçirdikleri için bu ortamlar sağlıkları için çok önemlidir. İç mekân süs bitkileri, kapalı alanın bir parçasıdır, ancak kapalı alandaki iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki etkilerinin ölçülmediğini bildirmişlerdir. İç mekân bitkileri, iç mekân hava temizleyicileri olarak işlev görebilir, insanların iç mekânlardaki kirleticilere maruziyetini azaltmak için iç mekân süs bitkilerini kullanmanın etkili bir yol olduğunu ve bu konuda geniş çapta çalışıldığını vurgulamışlardır. İç mekân bitkilerinin algılama, güneş enerjisi, akustik ve insanların sağlığı ve konforu gibi diğer alanlarda potansiyel uygulamaları vardır. Bitkilerde çeşitli etkilerin tam anlamıyla kullanılmasının insan sağlığına ve rahatına fayda sağladığını da bildirmişlerdir.

Han ve Ruan (2019), kalite açısından da incelediği iç mekân süs bitkileri üzerine yayınlanmış nicel veriler içeren 50 makale ile bir derleme çalışması yapmışlardır. Çalışmada iç mekân süs bitkileri ile ilgili insanlar tarafından bildirilen algılar (duygu, biliş, sağlık, restorasyon, termal konfor, üretkenlik ve tatmin) tanımlanmış ve gözden geçirilmiştir. İncelenen çalışmalardan, iç mekân bitkilerinin insanlar üzerindeki en göze

çarpan etkisinin olumlu duyguları artırması, olumsuz duyguları azaltması ve fiziksel rahatsızlığı azaltması olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Jumeno ve Matsumoto (2013), son 30 yılda bitkilerin işyerlerindeki faydaları ile ilgili araştırmaların arttığını belirtmişlerdir. Bazı araştırmalar iç mekân süs bitkilerinin iş stresini azalttığını, iş tatminini artırdığını, verimliliği artırdığını ve çalışanların sağlık şikâyetlerini azalttığını bildirmişlerdir. Diğer araştırmalarda süs bitkilerinin memnuniyet, odaklanmada artış, hata sayısında azalma, dikkat kapasitesini artırma gibi insanlar üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu bildirmişlerdir.

Montacchini ve ark. (2017), kapalı ortamlardaki iç mekân süs bitkilerinin, mekânın kalitesi kadar kullanıcıların sağlığı, konforu ve psikolojisi için de önemli bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Çalışmalarında bir üniversiteye iç mekân yeşil duvar yerleştirmenin ortamın fizibilitesi üzerine olumlu ve olumsuz etkilerini değerlendirmişlerdir. Sezen ve ark. (2017), Erzurum’da kapalı mekânlarda kullanılan bitkilerin birey ve mekân üzerine etkilerini belirlemek amacıyla bir anket çalışması hazırlayıp 150 kişiye birebir uygulamışlardır. Anket sonucunda iç mekân bitkilerinin insan psikolojisi üzerinde olumlu etki sağladığını tespit ederken, yine ortama canlılık kazandırdığını, atmosferini değiştirdiğini ve monotonluğu giderdiğini de bildirmişlerdir.

Yazici (2020), iç mekân süs bitkilerinin önemi ve tüketici eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla Tokat ilinde anket çalışması yapmıştır. Çalışma bir çiçekçinin anketleri bizzat müşterilerine uygulaması ile tamamlanmış ve en çok tercih edilen türlerin sukkulent, kaktüs, orkide ve menekşe olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan birçok araştırmada iç mekânlarda kullanılan süs bitkilerinin psikolojik, estetik ve fiziksel açıdan fayda sağladığı belirtilmektedir (Ulrich, 1981; Ulrich, 1991; Ulrich ve Parsons, 1992; Ulrich ve Simons, 1986; Kaplan, 1973; Kaplan ve Kaplan, 1989). Bringslimark ve ark. (2007), yaptıkları çalışmada; Laboratuvar deneyleri ve yarı deneysel saha çalışmaları ile iç mekân bitkilerinin psikofizyolojik strese, görev performansını artırma ve hasta insanları iyileştirmede olumlu sonuçları olduğunu ve iç mekân süs bitkilerinin sağlık alanında da faydalı ve etkili bir materyal olduğunu vurgulamışlardır.

Norveç'te fabrika ve işyerinde çalışan işçilere (385 kişi) yapılan ankette iç mekân süs bitkilerinin işyerinde algılanan stres, hastalık izni ve üretkenlikle ilişkisini tahmin etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizini kullanmışlardır. Kapalı mekânlarda psikolojik destek sağladığı düşünülen bu bitkilerin kapalı alanlarda kullanımı ucuz, kolay uygulanabilir ve zararsız bir çözüm yolu olduğunu bildirmişlerdir.

Raanaas ve ark. (2011) ise kontrollü bir laboratuvar deneyinde iç mekân bitkilerinin çekiciliğini ve faydalarını incelemişlerdir. Katılımcılar, iki koşuldan birine rastgele seçilen 34 öğrenciden oluşmuştur: dört adet iç mekân süs bitkisinin bulunduğu bir ofis ortamı ve bitkisiz olan aynı ofis ortamı değerlendirilmiştir. Bu tür çalışmalarla ev ve ofis ortamlarında iç mekân bitkilerinin estetik ve fonksiyonel etkilerini vurgulamak iç mekân süs bitkilerinin kullanımını arttırmak açısından önemlidir.

Yapılan başka bir çalışmada ise; 3 farklı grup (Lisans, ön lisans ve lise düzeyi) iç mekân süs bitkilerinin olduğu bir sınıf ile iç mekân süs bitkisi olmayan başka bir sınıfta bir derse katıldıklarında süs bitkilerinin olumlu etkisinin ortaya çıkıp çıkmadığı incelenmiştir. Değerlendirme sonucunda iç mekân süs bitkilerinin olduğu sınıfta derse katılan öğrencilerin diğer sınıfa kıyasla derse daha fazla ilgili olduklarını bildirmişlerdir. Çalışma sonuçları iç mekân süs bitkilerinin (örn.Saksı bitkileri, yeşil duvarlar) öğrenciler üzerinde olumlu etkileri (dikkat, sağlık ve çevre kalitesini artırma, derse uyum) olduğunu göstermiştir. (Bogerd ve ark. 2020).

Sağlık hizmetleri verilen hastane, sağlık ocağı, aile hekimliği, poliklinikler gibi ortamlar potansiyel stres artırıcı yerlerdir. Doğal canlı elemanların bu gibi alanlarda kullanımının stresi azaltıcı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Doğal canlı elemanların kullanıldığı alanlarda ortamın daha çekici olarak algılanmasının nedenini saptamak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

Dijkstra ve ark. (2008), Mart - Mayıs 2007 arasında Hollanda'da hastane ortamında 77 kişi (iç mekân süs bitkileri olan ve bitki olmayan) ile olası hastaneye yatışı anlatan bir senaryo hazırlamış ve iç mekân süs bitkilerinin etkisini değerlendirmişlerdir. Deneye katılanlar hastane odasının fotoğrafında iç mekân süs bitkileri ya da duvarda bir kentsel

manzara resmi görmüşlerdir. Deneye katılan kişilerde algılanan stres ve hastane odasının çekiciliği ölçülmüştür. Araştırma sonucunda iç mekân süs bitkileri olan hastane odasına maruz kalan katılımcılar, kontrol durumundakilere göre daha az stresli hissettiklerini bildirmişlerdir. Uyumlulaştırma analizi ile de iç mekân süs bitkilerinin bulunduğu hastane odasının ilgi çekiciliği sayesinde stres hissini azalttığı doğrulanmıştır.

Bringslimark ve ark. (2009), ise insanların yüzyıllardır bitkileri konutlarda ve diğer iç mekânlarda kullandıklarını ancak psikolojik etkileri hakkında bilgileri olmadıklarını bildirmişlerdir. Çalışmalarında deneysel tasarım, ölçüm, analiz ve raporlama ile ilgili daha fazla araştırma yapılmasını önermişlerdir.

Ülkemizde yapılan çalışmalar ise şöyledir:

Selim ve ark. (2020) iç mekân süs bitkilerinin ofislerde hava kalitesini iyileştirme ve bakım olanaklarının araştırılması üzerine yaptıkları çalışmada; katılımcıların çoğu sahip oldukları iç mekân süs bitkilerine, rutin bakım yaptığını, iç mekân bitkilerinin ofiste bulunmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir. Yaptıkları çalışma sonucunda çok sayıda kullanılan iç mekân süs bitkilerinin gerginlik ve bunun yanında yorgunluğa sebep olduğunu bildirmişlerdir. İşgücü verimliliğini artırmanın ve kurumsal stratejik hedeflere ulaşmanın en ucuz ve en etkili yöntemlerinden biri olan iç mekân bitkilerinin gelecekte önemli bir çözüm yöntemi olacağını vurgulamışlardır. Kamu kurumunda iç mekân süs bitkileri ile ilgili yapılan bir başka anket çalışmasında ise; Sezen ve ark. (2017) bayanların %70'i bitkilerin renk özelliğine dikkat ederken, erkeklerin %41'inin renk faktörüne dikkat ettiğini, cinsiyet farklılığı ile renk özelliğine dikkat etme arasında önemli bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Kısaca çalışmada dikkat çeken en önemli unsur kadınların iç mekân süs bitkilerine erkeklerden daha fazla ilgi duyduğu yönündedir.

Yapılan çalışmalarda kadınların iç mekân süs bitkilerine ilgisinin erkeklerden fazla olduğunu ve iç mekân süs bitkilerini kadınların daha çok tükettiğini Sezen ve ark. (2017) ve Yazıcı (2020)'nin çalışmaları gibi birçok çalışma ortaya koymaktadır. Kadınların iç mekân süs bitkilerine ilgisi olduğu gibi gen haritasında var olan alışveriş dürtüsü onları potansiyel tüketici haline getirmektedir.

Tez çalışmasında anketin kadınlara uygulanmasını destekleyen bir başka çalışma ise; Özyurt (2016)'un yaptığı, kadınların toplumsal statülerindeki artışın tüketime yönelme

kabiliyetini ortaya çıkardığı bir çalışmadır. Kadınların elde ettikleri maddi ve manevi kaynakların gen haritasında var olan alışveriş dürtüsünü harekete geçirdiğini bildirmiştir.

Son yıllarda kentsel alanlarda beton yapıların arasına sıkışan insanlar doğa ile iletişim kurma, fiziksel ve sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilmek için yeşil alanlarda vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Ancak 2020 yılında küresel pandemi sürecinde karantina ve sokağa çıkma kısıtlamaları insanların yeşil alanlara ulaşmalarını kısmen engellemiştir. Günümüzde küresel pandemi nedeniyle evde zaman geçirmek zorunda kalan kadınlar fiziksel-zihinsel sağlık ve esenlikle ilişkili giderek artan ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. İç mekân bitkilerinin insanların fiziksel-zihinsel sağlığını iyileştirmek için uygulanması pandemi sürecinde dikkat çeken bir konu olarak gündeme gelmektedir.

Küresel pandemi süresi doğa ile iletişim kurmayı farklı bir boyuta taşıyarak iç mekân süs bitkileri tüketimini etkilemiştir. Evlerde ve ofislerde kullanılan iç mekân süs bitkilerinin önemi artmıştır. Özellikle iç mekân süs bitkilerinin estetik işlevlerinin yanı sıra fonksiyonel olarak kullanımı da doğa-insan ilişkisini artırma ve insan psikolojisine katkıları açısından önemlidir.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. Materyal

Çalışmanın materyalini Tokat ili (Merkez İlçe'de) yaşayan 18 yaşüstü kadınlar oluşturmaktadır. Tokat kenti; Tokat eski adıyla Bizans dönemi adıyla Komana, İran dönemi adıyla Kah-Cun, Selçuklu Devleti döneminde Dar Ün-Nusret, Moğollar döneminde Sobaru adlarıyla da bilinen Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan ildir. Kuzeyde Samsun, kuzeydoğuda Ordu, doğu ve güneyde Sivas, güneybatıda Yozgat ve batıda Amasya illeriyle komşudur. İlçelerinden Yeşilyurt ve Sulusaray İç Anadolu Bölgesi'nde kalmaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Tokat kentinden genel bir görünüm

3.2. Yöntem

3.2.1. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın ana kütlesini Tokat'ta yaşayan sosyal medya kullanan 18 yaş üstü kadın bireyler oluşturmuştur. Ana kütlenin sınırlarını ya da örneğin çerçevesini belirlemenin zor veya imkânsız olduğu durumlarda ihtimalsiz örnekleme yöntemi kaçınılmaz olmaktadır (Nakip, 2013). Bu sebeple bu araştırmada ihtimalsiz örnekleme yöntemin alt grubunda yer alan kolayda örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Hedef kitlenin kişi sayısı

bilinmiyor ise örnek kütlenin büyüklüğünün belirlenmesinde uygulanan formül aşağıdaki gibidir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2014; Tulum, 2019; Türkoğlu, 2020).

$$n = t^2 \cdot p \cdot q / d^2$$

n: Örneklem hacmi yada örnekleme gidecek birey sayısı

p: İncelenen olayın oluş sıklığı yani gerçekleşme olasılığı

q: İncelenen olmayış sıklığı yani gerçekleşmeme olasılığı

t: belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosunda bulunan değer

d: Olayın oluş sıklığına göre kabul edilen +/- örnekleme hatası

Hedef kitle sosyal medya kullanıcıları olup, kişi sayısı bilinmemektedir. Tercih edilen güven aralığı %95, örneklem hatası 0.05 ve t değeri 1.96'dır. İncelenen olayın örneklem hacmi 'n', gerçekleşme ve gerçekleşmeme olasılığı 'p' ve 'q' değerleri eşit olup 0.50'dir. Bu durumda formülden yola çıkılarak $n = 1.96^2 \times 0.50 \times 0.50 / 0.05^2 = 384$ kişi araştırmanın ulaşılması hedeflenen örneklemini oluşturmaktadır. Ankete katılan 401 kişinin 397'si değerlendirmeye alınmıştır.

3.2.2. Anketin oluşturulmasında psikolojik etki değerlendirilmesi

Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu ön bilgilendirme yazısı ile başlamakta olup, toplam 4 bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde demografik özellikleri belirlemek amacıyla toplam 5 adet soru yöneltilmiştir. İkinci bölümde Bozdağ (2020) çalışmasından yararlanılarak pandemi sürecine yönelik (anket formu ekte verilmiştir); yakın çevrede Covid-19 bulaşmış kişilerin bulunması, Covid-19 pandemisine karşı alınan önlemlerin düzeyi, Covid-19 ile ilgili haberleri takip etme sıklığı, kapalı sosyal ortamlara (düğün, nişan, kafe gibi) gitme sıklığı, evde geçirilen günlük zaman (saat) ile ilgili 22 soru yöneltilmiştir. Covid-19 sürecinde ve 13 Mart 2020 tarihinde Evde Kal çağrısı yapıldığı süreçte ankete katılan kadınların sosyal izolasyon, psikolojik semptomlar ve korona virüs ile ilgili soru

formunun oluşturulmasında kısmen Bilge ve Bilge (2020) çalışmasından yararlanılmıştır. Bu verilere dayalı olarak görüş maddeleri karşılaştırılmıştır. Anket formunun üçüncü kısmında “Kadınların İç Mekân Süs Bitkileri Tüketim Eğilimleri ve Tercih Nedenleri” hakkında 18 (ifadeden) yargıdan oluşan ölçekle, katılımcıların iç mekân süs bitkileri hakkındaki tutumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Son bölümde ise psikolojik olarak iç mekân süs bitkilerinin kapalı ortamda kullanımları üzerine önceden tasarlanmış 7 adet görseli değerlendirmeleri istenmiştir. Anketin 3. ve 4. Bölümü 5’li likert ölçeğine göre düzenlenmiştir. Puanlama 3. Bölüm için: 1:Hiç katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne katılıyorum ne katılmıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen katılıyorum şeklinde iken 4.bölümde Q sort analizi için: -2:çok çirkin, -1:çirkin, 0:ne güzel ne çirkin, +1:güzel, +2:çok güzel şeklindedir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1. 5’li likert ölçeğine göre puanlama (Özyurt, 2016;Aksu ve Yılmaz,2018).

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan aralığı
Hiç katılmıyorum	1	1-1.80
Katılmıyorum	2	1.81-2.60
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	3	2.61-3.40
Katılıyorum	4	3.41-4.20
Tamamen katılıyorum	5	4.21-5

Anketteki likert tipi beşli değerlendirme sorularının aralık değerleri aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmıştır:

Seçenek sayısı:5

Aralık sayısı: (en yüksek puanlı seçenek-en düşük puanlı seçenek):5-1=4

Aralık katsayısı: Aralık sayısı / Seçenek sayısı = 4/5=0.80 olarak bulunmuş ve puan aralıkları 0.80 katsayısı temel alınarak hesaplanıp bulunmuştur.

Örn 1: Puan aralığı=Kesinlikle katılmıyorum (1 puan) + Aralık katsayısı (0.80)=1.80. (Aksu ve Yılmaz 2018).

3.2.3. Anketlerin güvenilirlik çalışması

Ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesinde Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Alfa değeri 0 ile 1 arasında değerler alır ve analiz sonucunun güvenilir olduğunu söyleyebilmek için alfa katsayısının .80'den büyük olması gerekir. Barlett Küresellik Testinin p değerinin ise < .05 anlamlılık düzeyinde olması gereklidir. Aynı şekilde KMO ölçütü .80 - .89 arasında bulunduğu çok iyi kabul edilmektedir.

3.2.4. Verilerin analizi ve yorumlanması

Verilerin analizi ve yorumlanması araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için hazırlanan anket formundan elde edilen verilerin, özelliklerine uygun bir şekilde bilgisayar ortamına aktararak çözümlenmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25.0 (Statistical For Social Sciences) istatistik paket programından faydalanılmıştır. Tez çalışması kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde 'aritmetik ortalama, %, Standart sapma' kullanılmıştır. Ki kare, Korelasyon-Spearman ve Q sort analizleri ile veriler değerlendirilmiştir.

3.2.5. Görsel tercihlerin belirlenmesi

7 adet önceden hazırlanmış olan iç mekân süs bitkileri ile tasarlanmış fotoğraf ankete katılan kadınlara dijital ortamda sunularak, beğeni tercihleri belirlenmiştir. Sunulan fotoğraflarda; bitkisiz, çiçekli bitkiler, çiçekli bitkiler, (yoğun), yapraklı ve çiçekli bitkiler, yapraklı ve çiçekli bitkiler (yoğun), yapraklı yeşil bitkiler, yapraklı yeşil bitkiler (yoğun) olarak tasarlanmış 7 farklı oda vardır. 5'li Likert ölçeğine göre beğeni derecesi Q sort analizine uygun olarak (çok güzel +2, güzel +1, ne güzel ne çirkin 0, çirkin -1 ve çok çirkin -2) puanlanmıştır. Puanlamalar daha sonra Q Sort analizi ile değerlendirilmiştir.

$$N = \sum_{i=1}^5 n_i (3 - i)$$

Her fotoğrafın toplam puanı = N

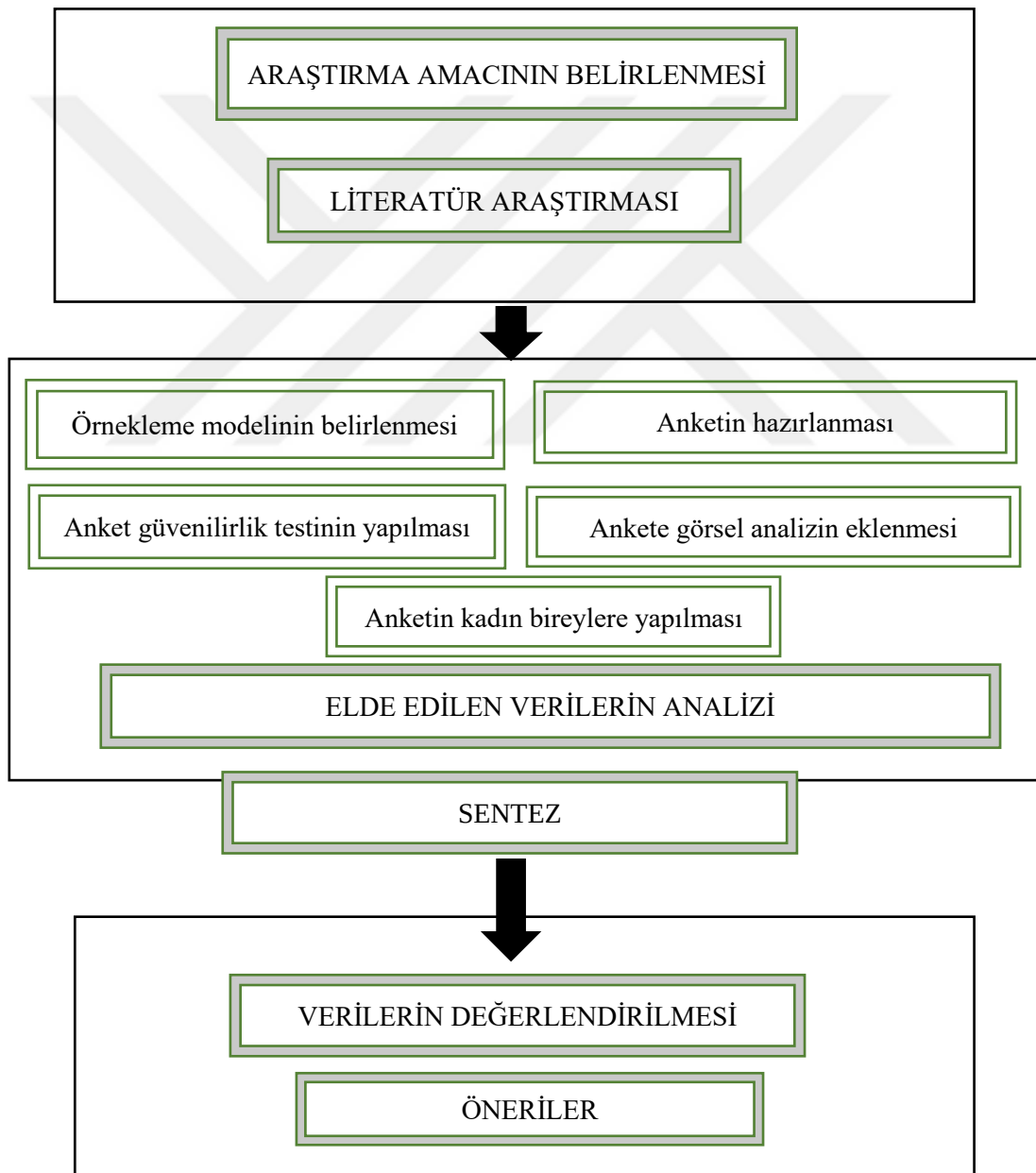
Çok güzel işaretleyen seçicilerin sayısı = n1

Güzel işaretleyen seçilenlerin = n2

Ne güzel ne çirkin işaretleyen seçicilerin sayısı = n3

Çirkin işaretleyen seçici sayısı = n4

Çok çirkin işaretleyen seçici sayısı = n5 (Golchin ve Masnavi, 2012). Tez yöntem akış şeması Şekil 3.2’de verilmiştir.

Şekil 3.2. Yöntem akış şeması

4. BULGULAR ve TARTIŞMA

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Araştırmanın ana kütlesini Tokat'ta yaşayan sosyal medya kullanan 18 yaş üstü kadın bireyler oluşturmuştur. Katılımcıların sosyo-ekonomik özelliklerini belirlemek amacıyla medeni durumu, eğitim durumu, yaş, istihdam durumu ve gelir ile ilgili demografik özellikler değerlendirilmiştir.

4.1. 1.Katılımcı kadınların medeni durumu

Ankete katılan kadın katılımcıların medeni durumu ile ilgili veriler Çizelge 4.1'de verilmiştir. Buna göre katılımcılardan 136'sı bekâr (%34.3) 261'i evli (%65.7)'dir.

Çizelge 4.1. Ankete katılan kadınların medeni durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Bekar	136	34.3
Evli	261	65.7
Toplam	397	100.0
Std.		0.475

Bilge ve Bilge (2020) yaptıkları çalışmada ankete katılan 1245 kişinin 1012 si kadın katılımcıdır. Ayrıca çalışmalarında 1012 katılımcının 721'i bekârdır. Bu çalışma sadece Tokat'ta yaşayan kadın katılımcılara yapılmıştır ve evli sayısı daha fazladır.

4.1.2. Katılımcıların yaş dağılımı

Ankete katılan katılımcılarının yaş grubuna göre dağılımı Çizelge 4.2'de verilmiştir. Buna göre 166 katılımcının (%41.8) yaş grubu 26-35 yaştır. En yüksek değeri alan grup 26-35 arası yaş grubunda olanlardır. 18-25 yaş grubu ise ikinci en yüksek değere sahiptir (84 kişi).

36-45 yaş grubundaki katılımcı sayısı 80 (%20.2) iken 46 yaş ve üzeri katılımcı sayısı 67 (%16.9)'dir.

Çizelge 4.2. Ankete katılan kadınların yaş dağılımı

Yaş grupları	Sıklık	Yüzde (%)
18-25	84	21.2
26-35	166	41.8
36-45	80	20.2
46 ve üzeri	67	16.9
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.992

Bilge ve Bilge (2020), yaptıkları çalışmada ankete katılan kadın katılımcıların (1012 kadın) en fazla 18-24 yaş grubunda (595 kişi) olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma ile Bilge ve Bilge (2020), yaş grubu sonuçları benzer çıkmıştır.

4.1.3. Katılımcıların istihdam durumu

Ankete katılan katılımcıların istihdam durumu Çizelge 4.3'te verilmiştir. Buna göre Katılımcıların 195'i çalışmıyorken 202'si çalışan kadınları oluşturmaktadır. Buna göre ankete katılan kadınların % 50.9'u çalışmaktadır.

Çizelge 4.3. Ankete katılan kadınların istihdam durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Çalışmıyor	195	49.1
Çalışıyor	202	50.9
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.500

Çizelge 4.3'te görüldüğü üzere çalışan ve çalışmayan kadın yüzdelere birbirine yakındır. Ancak çalışan kadın sayısı çalışmayan kadın sayıya göre fazladır.

4.1.4. Katılımcıların gelir dağılımı

Ankete katılan kadınların gelir durumu Çizelge 4.4'te verilmiştir. Buna göre gelir dağılımında en yüksek tercih edilen grup 5001-7500 TL'dir. 125 kişi 5001-7500 TL' gelire sahipken 41 kişi 0-2500 TL gelire sahiptir. Erişken ve Yılmaz (2020) çalışmasında

da en yüksek gelir grubu 7501 ve üstü iken ikinci en yüksek gelir grubu 5001-7500 TL'dir. Bu çalışmada da gelir grupları dağılımı benzerdir.

Çizelge 4.4. Ankete katılan kadınların gelir dağılımı

	Sıklık	Yüzde (%)
0-2500 TL	41	10.3
2501-5000 TL	107	27.0
5001-7500 TL	125	31.5
7501 ve üzeri TL	124	31.2
Toplam	397	100.0
Standart sapma		0.985

Çizelge 4.4'te görüldüğü üzere % 32'si 5001-7500 TL gelire sahipken %31'i 7500 TL ve üzeri gelire sahiptir.

4.1.5. Katılımcıların eğitim durumu

Çizelge 4.5'te katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde katılımcıların en fazla lisans mezunu (155 kişi), lise mezunlarının ise, (35 kişi) olduğu görülmektedir. İlköğretim mezunu 36 kişi, lisansüstü mezunu 66 kişi, ön lisans mezunu 85 kişidir.

Çizelge 4.5. Ankete katılan kadınların eğitim durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
İlköğretim-Orta öğretim	36	9.1
Lise	55	13.9
Ön Lisans	85	21.4
Lisans	155	39.0
Lisansüstü	66	16.6
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.182

Bilge ve Bilge (2020) Covid-19 döneminde yaptıkları anket çalışmasında kadınların (1012 kişi) eğitim durumunun daha çok üniversite (Lisans) olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (515 kadın). Bu çalışmada da kadın katılımcıların %39 yüksek oranda lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Çizelge 4.5.'te de görüldüğü üzere lisans mezunu %39,

lise mezunu %13.9 olduğu görülmektedir. İlköğretim mezunu % 9.1, lisansüstü mezunu %16.6 ön lisans mezunu %21.4'tür.

4.2. Tokat Kentinde Kadınların Covid-19 Pandemi Sürecini Değerlendirmesi

4.2.1. Pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlığı

Katılımcıların pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlık geçirip geçirmediğlerinin yanıtı Çizelge 4.6'da verilmiştir. Buna göre 59 kişi Covid-19 geçirmişken 338 kişi Covid -19 rahatsızlığı geçirmemiştir. Elde edilen veriler Aralık 2020-Mart 2021 tarihleri arasında elde edilmiştir. Anketin yapıldığı dönemde mutant virus yaygın görülmemektedir (Sağlık Bakanlığı, 2020).

Çizelge 4.6. Ankete katılan kadınların Covid-19 rahatsızlığı geçirme durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	59	14.9
Hayır	338	85.1
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.357

Çizelge 4.6'da ise ankete katılan kadınların Covid-19 rahatsızlığı geçirme yüzdesi verilmiştir.

4.2.2. Pandemi sürecinde yakın çevresinde Covid-19 rahatsızlığı

Yakın çevrenizde Covid-19 rahatsızlığı geçiren var mı sorusuna 296 kişi evet yanıtını verirken 101 kişi hayır yanıtını vermiştir (Çizelge 4.7). Çizelge 4.7'de görüldüğü üzere evet yanıtını verenler % 74.6 iken hayır yanıtı verenler %25.4'tür.

Çizelge 4.7. Ankete katılan kadınların yakın çevresinin Covid-19 rahatsızlığı geçirme durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	296	74.6
Hayır	101	25.4
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.436

4.2.3. Katılımcıların kronik rahatsızlığı

Bir uzman tarafından tanısı konulmuş kronik rahatsızlığın olup olmadığı sorusuna katılımcıların % 21.7'sinde (86 kişi) kronik rahatsızlık varken %78.3'ünde (311 kişi) yoktur (Çizelge 4.8.). Erişen ve Yılmaz (2020) yaptıkları çalışmada da kronik rahatsızlığı bulunan katılımcıların sayısı azdır.

Çizelge 4.8. Ankete katılan kadınların kronik rahatsızlığı sorusunun yanıtı

	Sıklık	Yüzde (%)
Var	86	21.7
Yok	311	78.3
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.413

4.2.4. Katılımcıların psikolojik destek alma ihtiyacı

'Pandemi sürecinde psikolojik yardım almak istediniz mi?' Sorusuna 64 kadın 'evet' derken 333 kadın 'hayır' yanıtı vermiştir. Çizelge 4.9 görüldüğü üzere kadınlar psikolojik destek almayı daha az oranda tercih etmişlerdir. Bilge ve Bilge (2020) yaptıkları çalışmada psikiyatrik ya da psikolojik destek almak isteyen kadın oranının %38.1 almak istemeyen kadın oranının %61.9 olduğu sonucu çıkmıştır. Bu çalışma da kadınların yüksek oranda destek alma hissine kapılmadıkları görülmektedir.

Çizelge 4.9. Katılımcıların psikolojik destek alma isteği

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	64	16.1
Hayır	333	83.9
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.368

4.2.5. Katılımcıların Covid-19 salgınından etkilenme düzeyi

Katılımcıların ‘Pandemi sürecinde evde kalmak sizi nasıl etkiledi?’ Sorusuna 139 kişi ‘olumsuz etkiledi’ yanıtı verirken en fazla yanıt 166 kadın katılımcı ile ‘biraz olumsuz etkiledi’ yanıtı olmuştur. 45 kadın etkilemediğini, 26 kadın olumlu etkilediğini, 21 kadın ise çok olumlu etkilediğini bildirmiştir (Çizelge 4.10). Bilge ve Bilge (2020)’nin yaptıkları çalışmada 1012 kadından 453’ü ‘Biraz olumsuz etkiledi’ seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu tez çalışmasında kadınlar yüksek oranda ‘Biraz olumsuz etkiledi’ şikkını seçmişlerdir. ‘Olumlu etkiledi’ seçeneği, Bilge ve Bilge (2020) çalışmasında da bu çalışmada da en düşük oranda işaretlenme sayısına sahiptir.

Çizelge 4.10. Covid -19 pandemisinden katılımcıların etkilenme düzeyi

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Olumsuz etkiledi	139	35.0
Biraz olumsuz etkiledi	166	41.8
Etkilemedi	45	11.3
Biraz olumlu etkiledi	26	6.5
Olumlu etkiledi	21	5.3
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.096

4.2.5. Katılımcıların evde kalma süreçlerinde ev halkı ile ilişkileri

Katılımcıların ‘Evde kaldığınız süreç ev halkı ile ilişkilerinizi nasıl etkiledi’ sorusuna verdikleri yanıt Çizelge 4.11’de verilmiştir. Elde edilen anket sonuçlarına göre 133 kişi etkilemediğini işaretlerken 119 kişi biraz olumsuz etkilediğini işaretlemiştir. Olumlu etkilediğini tercih edenler ise 59 kişidir. Bilge ve Bilge (2020) çalışmasında 1012

kadından 497'si en yüksek oranda (% 49.1) etkilemediğini ifade etmişlerdir. Bu tez çalışmasında da etkilemedi ifadesini tercih eden kadın sayısı fazladır.

Çizelge 4.11. Katılımcıların Covid-19 pandemi süresinin ev halkı ile ilişkilerini etkileme düzeyi

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Olumsuz etkiledi	30	7.6
Biraz olumsuz etkiledi	119	30.0
Etkilemedi	133	33.5
Biraz olumlu etkiledi	56	14.1
Olumlu etkiledi	59	14.9
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.158

4.2.6. Pandemi sürecinden önce ve sonra evde geçirdikleri ortalama saat

Çizelge 4.12'de görüldüğü üzere 'Pandemi sürecinden önce evde ortalama kaç saat zaman geçiriyordunuz?' sorusunu yanıtlayan 397 kadından 136'sı 10-14 saat, 124 kadın 5-9 saat evde zaman geçirmektedir. 1-4 saat evde vakit geçiren kadınların sayısı (28 kadın) en azdır. 19 saat ve üstü evde zaman geçiren kadınların sayısı 45'tir.

Çizelge 4.12. Katılımcıların Covid -19 pandemi sürecinden önce evde geçirdikleri zaman

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
1-4 saat	28	7.1
5-9 saat	124	31.2
10-14 saat	136	34.3
14-18 saat	64	16.1
19 saat ve üstü	45	11.3
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.099

Bilge ve Bilge (2020) kadınların %44.4'ü 7-9 gün arasında dışarı çıkmışlardır. Bu çalışma da gün içinde market ihtiyaçlarının karşılanması gibi sebepler göz önünde bulundurularak gün içinde saat bazında değerlendirme yapılmıştır. Buna göre kadınlar Covid-19 öncesi 10-14 saat evde vakit geçirmektedirler. Katılımcılara yöneltilen bir diğer

soru ise ‘Pandemi sürecinden sonra evde ortalama kaç saat zaman geçiriyorsunuz?’dur. Ankete katılan 397 kadından 228’i 19 saat ve üstünü evde vakit geçirirken 1-4 saat evde vakit geçiren 1 kadındır.10-14 saat evde vakit geçiren kadın sayısı 67 iken 14-18 saat evde vakit geçiren kadın sayısı 64’tür (Çizelge 4.13). Bu çalışma da gün içinde market ihtiyaçlarının karşılanması gibi sebepler göz önünde bulundurularak gün içinde saat bazında değerlendirme yapılmıştır. Buna göre kadınlar Covid-19 sonrası evde 19 saat ve üstü vakit geçirmektedirler.

Çizelge 4.13. Katılımcıların Covid -19 pandemi sürecinden sonra evde geçirdikleri zaman

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
1-4 saat	1	0.3
5-9 saat	37	9.3
10-14 saat	67	16.9
14-18 saat	64	16.1
19 saat ve üstü	228	57.4
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.047

4.2.7. Katılımcıların pandemi sürecinde alışveriş tercihi

Çizelge 4.14’te pandemi sürecinde alışveriş yöntemi sorusu yanıtı görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şıkkı tercih etmeleri sonucunda örnek hacmi 397’yi aşmaktadır.

Çizelge 4.14. Katılımcıların alışveriş tercihi

Alışveriş tercihi	Yüzde (%)
Gidip alıyorum	50.3
İnternet yoluyla	41.9
Telefonla sipariş	7.8
Toplam	100.0

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

Veriler SPSS 22.0’de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. Buna göre ankete katılan kadınların % 50.3’ü alışverişini kendi yapmaktadır. %41.9’u ise internetten sipariş vermektedir.

4.2.8. Katılımcıların pandemi süreci ile ilgili haber ve bilgilendirme kaynakları

Çizelge 4.15’te pandemi sürecinde haber ve bilgilendirmede tercih ettikleri kaynakların yanıtı görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şıkkı tercih etmeleri istenmişti ve bunun sonucunda örnek hacmi 397’yi aşmaktadır. Veriler SPSS 22.0’de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. Buna göre Ankete katılan kadınların % 29.9’u TV, %29.2’si sosyal platform, en az ise diğer (gazete) % 1.3 tercih etmektedir.

Çizelge 4.15. Katılımcıların Covid-19 ile ilgili haber ve bilgilendirme kaynak tercihleri

Bilgilendirme	Yüzde (%)
TV	29.9
Sosyal platform	29.2
Hayat Eve Sığar Programı	10.0
Sağlık Bakanlığı’nın Resmi web sitesi	9.7
İnternet kaynakları	19.8
Diğer (Gazete)	1.3
Toplam	100.0

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

4.2.9. Pandemi döneminde sosyal organizasyona katılma durumu

Çizelge 4.16’da pandemi sürecinde sosyal organizasyonlara katılma durumunun yanıtı görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şıkkı tercih etmeleri istenmiştir ve bunun sonucunda örnek hacmi 397’yi aşmaktadır. Veriler SPSS 22.0’de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. Buna göre ankete katılan kadınların % 20.3’ü nişan, düğün, kına gecesi gibi organizasyona katılmışken, en az %1.3 ile sosyal sorumluluk ve hayır işleri ile ilgili organizasyonlara katılmıştır.

Çizelge 4.16. Katılımcıların Covid-19 döneminde organizasyona katılma durumları

Organizasyon	Yüzde (%)
Düğün-Nişan-Kına gecesi	20.3
Mevlut/Cenaze	6.4
İşyerinde veda yemeği vb.	4.3
Sosyal Sorumluluk veya hayır işleri	1.7
Sünnet düğünü/ Yeni doğan bebek ziyareti	3.6
Doğum günü vb. partiler	7.3
Herhangi bir sosyal organizasyona katılmadım/katılmayacağım	56.3
Toplam	100.0%

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

4.2.10. Pandemi döneminde katılımcıların vakit ayırdığı hobiler

Çizelge 4.17’da pandemi sürecinde vakit ayırdıkları hobilerin yanıtı görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şikkı tercih etmeleri istenmişti ve bunun sonucunda örnek hacmi 397’yi aşmaktadır.

Çizelge 4.17. Katılımcıların Pandemi döneminde vakit ayırdığı hobiler

Hobiler	Yüzde (%)
Tv/film seyretmek	20.5
Puzzle yapmak	2.3
El sanatları ile ilgilenmek	8.8
Spor yapmak	4.9
İnternette alışveriş yapmak	10.4
İnternette araştırma yapmak	9.5
Kitap okumak	12.8
Yemek yapmak	18.8
Saksılı bitki yetiştirmek	7.4
Diğer (Temizlik, çocuklar ile oynamak)	4.6
Toplam	100.0

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

Veriler SPPS 22.0’de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. Buna göre ankete katılan kadınların % 20.5’i Tv izlemeyi tercih ederken, %18.8’i yemek yapmayı, %12.8’i kitap okumayı %10.4’ü internette alışveriş yapmayı

%9.5'i internette araştırma yapmayı, %7.4'ü saksılı bitki yetiştirmeyi tercih etmektedir. Puzzle yapmayı tercih edenler %2.3 ile en azdır. Spor yapmayı tercih edenler ise %4.9'dur.

4.3. Kadınların İç Mekân Süs Bitkilerini Tercih Etme Durumları

Tezin bu bölümünde Tokat'ta yaşayan kadınlara iç mekân süs bitkilerinin bakımı ve ne ifade ettiği ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Kadınların iç mekân süs bitkisi çoğaltma eğiliminin değerlendirilmesi amacıyla sorulan 'Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizi kendinizin çoğaltma eğilimi arttı mı' sorusuna 136 evet cevabını verirken 261 kadın hayır cevabını vermiştir (Çizelge 4.18).

Çizelge 4.18. Pandemi sürecinde kadınların bitki çoğaltma eğilimleri

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	136	34.3
Hayır	261	65.7
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.475

Kadınlara yöneltilen bir diğer soru ise; Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin saksısını değiştirme eğiliminiz öncesine göre arttı mı? Sorusudur. Bu soruya 278 kadın (%70) hayır yanıtını verirken 119 kadın (%30) evet yanıtını vermiştir (Çizelge 4.19).

Çizelge 4.19. Pandemi sürecinde kadınların iç mekân süs bitkileri saksı değiştirme eğilimi

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	119	30.0
Hayır	278	70.0
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.459

Saksılı bitkilerinizi kaç günde sularsınız? Sorusuna ise ankete katılan katılımcılar en fazla 2 günde bir 139 kadın (% 35) iç mekân süs bitkilerini sulamaktadır. En az ise 15 günde bir sulayan kadınların sayısı ise 7'dir. Haftada bir sulayan 124 kadındır. Çizelge 4.20'de görüldüğü üzere hergün sulayanların sayısı ise 12'dir.

Çizelge 4.20. Kadınların iç mekân süs bitkilerini sulama zamanları

Gün	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Her gün	12	3.0
2 günde bir	139	35.0
3-4 günde bir	67	16.9
7 günde bir	124	31.2
Toprağı kurduğunda	48	12.1
15 günde bir	7	1.8
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.179

‘Pandemiden önce evinizde saksılı bitkilere ait bir alan oluşturduğunuz mu’ sorusunu yanıtlayan 397 kadından 202’si (%50.9) evet yanıtını verirken 195’i (%49.1) hayır yanıtını vermiştir (Çizelge 4.21).

Çizelge 4.21. Kadınların pandemi döneminden önce evlerinde bitki bulundurma durumu

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	202	50.9
Hayır	195	49.1
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.501

‘Pandemiden sonra evinizde saksılı bitkilere ait bir alan var mıydı’ sorusunu yanıtlayan 397 kadından 284’ü (% 71.5) evet yanıtını seçerken 113’ü (%28.5) hayır yanıtını vermiştir (Çizelge 4.22).

Çizelge 4.22. Kadınların pandemiden sonra evlerinde bitki bulundurma durumu

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	284	71.5
Hayır	113	28.5
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.452

Evinizde saksılı bitkilerinizi en çok nerede yetiştiriyorsunuz’ sorusunu yanıtlayan 397 kadın birden çok şık işaretlemiştir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şikkı tercih etmeleri istenmişti ve bunun sonucunda örnek hacmi 397’yi aşmaktadır. Veriler SPSS 22.0’de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. Çizelge 4.23’te görüldüğü üzere kadınların %45.59’u bitkilerini salon veya oturma odasında yetiştirirken, %40.8 balkonda yetiştirmeyi tercih etmektedir. Ev koridorunda ise iç mekân süs bitkileri (%2.4) yetiştirmeyi tercih edenler en azdır.

Çizelge 4.23. Kadınların pandemi döneminde saksılı bitkilerini yetiştirdikleri alan

	Yüzde (%)
Salon veya oturma odası	45.5
Balkon	40.8
Atıl/Kullanılmayan oda	3.1
Yatak odası	3.5
Ev koridoru	2.4
Dış kapı koridoru	4.5
Toplam	100.0

N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin sayısı arttı mı’ sorusunu yanıtlayan 397 kadından 171’i (%43.1) evet yanıtını verirken, 226’sı (%56.9) hayır yanıtını vermiştir (Çizelge 4.24).

Çizelge 4.24. Kadınların pandemi döneminde bitkilerini arttırma durumu

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Evet	171	43.1
Hayır	226	56.9
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		0.496

Ankete katılan katılımcılara; Pandemi sürecinde saksılı bitkiler ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanı işaretleyiniz sorusu yöneltmiştir. Çizelge 4.25’te görüldüğü üzere ‘Pandemide evden çıkmadığım için evdeki saksılı bitkilerimle daha çok ilgileniyorum’ ifadesini seçen kadın sayısı 130 (%32.7)’dur. ‘Pandemide saksılı bitkilere

ilgim arttı ve yeni bitkiler satın aldım' ifadesini tercih eden 91 kadın (%22.9), 'Pandemiden önce de evden çalıştığım için saksılı bitkilerimle pandemiden önceki kadar ilgiliyim' ifadesini seçen 86 kadın (%21.7)'dır.

Çizelge 4.25. Pandemi sürecinde saksılı bitkiler ile ilgili ifadeleri

	Sıklık (Kişi)	Yüzde (%)
Pandemide saksılı bitkilere ilgim arttı ve yeni bitkiler satın aldım.	91	22.9
Pandemide evden çıkmadığım için evdeki saksılı bitkilerimle daha çok ilgileniyorum.	130	32.7
Pandemiden önce de evden çalıştığım için saksılı bitkilerimle pandemiden önceki kadar ilgiliyim.	86	21.7
Pandemide evdeki saksılı bitkilerime ilgim azaldı.	41	10.3
Pandemide evdeki saksılı bitkilerimle ilgilenmek çok zor geliyor.	49	12.3
Toplam	397	100.0
Standart Sapma		1.287

Çizelge 4.26'da kadınların evlerinde bulunan mevcut iç mekân süs bitkileri seçmeleri istenmiştir. Katılımcılara birden fazla şık işaretleme imkânı verilmiştir.

Çizelge 4.26. Kadınların pandemi öncesi evlerinde bulunan mevcut iç mekân süs bitkileri

	Yüzde (%)
Çiçekli bitkiler (menekşe, sardunya, orkide gibi)	27.9
Çiçeksiz fakat yaprakları dekoratif görünen bitkiler	26.9
Kaktüs (sert dikenli bitkiler),	19.7
Yumuşak etli yapraklı bitkiler(Sukulentler, kalanşo gibi)	12.2
Kısa gövdeli, rozet yapraklı bitkiler (Bromeliadlar, guzmanya gibi)	3.5
Meyveleri ile dekoratif (Süs domatesi, Süs narı)	5.1
Sarılcı tırmanıcı veya sarkık formu bitkiler (mum çiçeği, sarmaşık, arapsaçı gibi)	4.7
Toplam	100.0

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

Bu nedenle çoklu yanıtlar elde edilmiştir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şıkkı tercih etmeleri istenmişti ve bunun sonucunda örnek hacmi 397'yi aşmaktadır. Veriler SPSS 22.0'de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. 397 kadının verdiği yanıtla göre en fazla %27.9 oranında çiçekli bitki yetiştirilirken en az %4.79 ile sarkıcı tırmanıcı bitkileri yetiştirmeyi tercih etmektedirler.

Çizelge 4.27. Kadınların pandemi sonrası evlerine satın almak istedikleri bitkiler

Satın almak istedikleri bitki grupları	Yüzde (%)
Çiçekli bitkiler (menekşe, sardunya, orkide gibi)	31.5%
Çiçeksiz fakat yaprakları dekoratif görünen bitkiler,	18.6%
Kaktüs (sert dikenli bitkiler)	18.2%
Yumuşak etli yapraklı bitkiler(Sukulentler, kalanşo gibi)	13.3%
Kısa gövdeli, rozet yapraklı bitkiler (Bromeliadlar, guzmanya gibi)	4.8%
Meyveleri ile dekoratif (Süs domatesi, Süs narı)	9.2%
Sarılcı tırmanıcı veya sarkık formlu bitkiler (mum çiçeği, sarmaşık, arapsaçı gibi)	4.4%
Toplam	100.0%

* N sayısı örnek hacmini geçmektedir.

Çizelge 4.27'de kadınların satın almak istedikleri iç mekân süs bitkileri seçmeleri istenmiştir. Katılımcılara birden fazla şık işaretleme imkânı verilmiştir. Bu nedenle çoklu yanıtlar elde edilmiştir. Ankete katılan katılımcıların birden çok şıkkı tercih etmeleri istenmişti ve bunun sonucunda örnek hacmi 397'yi aşmaktadır. Veriler SPSS 22.0'de çoklu cevap veri setinden tercihlerin toplamı %100 olacak şekilde hesaplanmıştır. 397 kadının verdiği yanıtlara göre en fazla %31.5 oranında çiçekli bitki satın almayı tercih ederken en az %4.4 ile sarkıcı tırmanıcı bitkileri satın almayı tercih etmektedirler.

		
Çiçekli bitkiler (menekşe, sardunya, orkide gibi)		
		
Çiçeksiz fakat yaprakları dekoratif görünen bitkiler (Difenbahya gibi)		
		
Kaktüs (sert dikenli bitkiler), Yumuşak etli yapraklı bitkiler(Sukulentler,kalanşo gibi) Yumuşak etli yapraklı bitkiler(Sukulentler,kalanşo gibi)		

Şekil 4.1. (Devamı) Ankette yöneltilen bitkilerin sınıflandırılmasında kullanılan bilgilendirici görüntüler (Url 2; Url 3; Url 4; Url 5; Url 6)

Anketin iç mekân süs bitkileri tercihinin belirlenmesi ile ilgili son bölümde 18 ifadenin 5’li likert ölçeğine göre değerlendirilmesi istenmiştir (Çizelge 4.28). 18 ifadenin KMO ‘(Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)değeri 0.872 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesinde Cronbach’s Alpha katsayısı kullanılmıştır.

		
Kısa gövdeli, rozet yapraklı bitkiler (Bromeliadlar, guzmanya gibi)		
		
Sarılıcı tırmanıcı veya sarkık formu bitkiler (mum çiçeği, sarmaşık, arapsaçı gibi)		
		
Meyveleri ile dekoratif (Süs domatesi, Süs narı)		

Şekil 4.1. (Devamı)Ankette yöneltilen bitkilerin sınıflandırılmasında kullanılan bilgilendirici görüntüler (Url 2; Url 3; Url 4; Url 5; Url 6)

Alfa değeri 0 ile 1 arasında değerler alır ve analiz sonucunun güvenilir olduğunu söyleyebilmek için alfa kat sayısının 0.80'den büyük olması gerekir. Bu çalışmada Cronbach's Alpha katsayısı 0.865'tir. Barlett Küresellik Testinin p değeri ise <.05 anlamlılık düzeyinde olması gereklidir. Aynı şekilde KMO ölçütü 0.80 - 0.89 arasında bulunduğu çok iyi kabul edilmektedir (Adıgüzel, 2011). Çizelge 4.28'de 18 ifadenin ortama değeri ve standart sapma değeri verilmiştir.

Çizelge 4.28. Pandemi sürecinde iç mekân süs bitkileri ile ilgili ifadelere katılma düzeyi (5’li Likert ölçeğinde)

	İfade	Ort.	SD
Yargı 1	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler evimi dekoratif gösterir.	4.312	0.797
Yargı 2	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin her dem yeşil olması önemlidir.	4.212	0.874
Yargı 3	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin çiçek açması önemlidir.	3.940	1.018
Yargı 4	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler doğaya özlemimi giderir.	3.952	1.005
Yargı 5	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin kokulu olması önemlidir.	3.300	1.139
Yargı 6	Evde saksılı bitki yetiştiriyorum ama bakımlarını yapmak sıkıcı geliyor.	2.816	1.295
Yargı 7	Evde yetiştirilen saksılı bitkiler gereksiz yer kaplar.	2.184	1.233
Yargı 8	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler psikolojimi olumlu etkiler.	4.199	0.981
Yargı 9	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin boyunun uzun olması önemlidir.	2.771	1.256
Yargı 10	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin saksısını her yıl değiştiririm.	3.134	1.198
Yargı 11	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler ortamı dekoratif gösteriyor ve canlılık katıyor	4.305	0.853
Yargı 12	Saksılı bitkileri bütçeme uygun seçerim.	3.920	1.046
Yargı 13	Sık sık saksılı bitki satın alırım.	2.788	1.162
Yargı 14	Pandemide saksılı bitkilerime bakım yapmak için daha fazla vakit ayırabiliyorum.	3.496	1.118
Yargı 15	Pandemide evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler bana moral veriyor.	3.992	0.960
Yargı 16	Özellikle pandemide yetiştirilen saksılı bitkiler daha çok yaşama sevinci veriyor.	3.869	0.999
Yargı 17	Pandemide saksılı bitkilerim kurduğunda eskisine nazaran daha çok üzülüyorum.	3.544	1.217
Yargı 18	Çiçeklerim kurduğunda yerine yenisini alırım.	3.615	1.139

4.4. Tokat Kentinde Kadınların İç Mekân Süs Bitkilerinde Görsel Tercihleri

Hazırlanan görsel senaryo ile katılımcıların iç mekân süs bitkileri tercihi belirlenmiştir. Görseller çiçekli ve yapraklı ile dekoratif bitkiler ile hazırlanmıştır. Hazırlanan senaryoda resim 1 bitkisiz olarak tasarlanmıştır. 5'li likert ölçeğinde ortalama 2.70 puan almıştır. Resim 2 ise sadece çiçekli bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 2'nin aldığı ortalama puan ise 3.63'tür. Resim 3 ise daha yoğun çiçekli bitkilerle tasarlanmıştır. Bu resim ise 3.14 ortalama sahiptir. Görseli değerlendiren katılımcılar çiçekli bitkilerle tasarlanmış resim 2'yi, daha yoğun çiçekli bitkilerle tasarlanan resim 3'ten daha çok beğenmişlerdir. Resim 4 senaryosu ise çiçekli ve yapraklı ile dekoratif saksılı bitkilerle tasarlanmıştır. Bu senaryo ise ortalama 3.88 puan almıştır. Resim 5 ise daha yoğun çiçekli ve dekoratif yapraklı saksılı bitkilerle tasarlanmıştır. Ankete katılan katılımcılar tarafından Resim 5 ortalama 3.06 puan almıştır. Resim 6 ise sadece dekoratif yapraklı bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 6 ise ortalama 4.00 puan almıştır. Resim 7 ise yoğun bir şekilde dekoratif yapraklı bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 7'de hazırlanan senaryo ise 3.46 puan almıştır. 7 adet hazırlanan görsel senaryoda en yüksek puanı sırasıyla resim 6 (4.00 puan) ve resim 4 (3.88 puan) almıştır. Elde edilen sonuçlardan anlaşıldığı üzere bitkilendirmede yoğun ve abartılı hazırlanan senaryolar düşük puan almışlardır. Bitkisiz tasarlanan görsel ise en düşük puana sahiptir (Çizelge 4.29).

Urrestarazu ve ark. (2021)'nin yaptıkları bir çalışmada Covid-19 pozitif olan katılımcılarda, düşük seviyelerde doğal ışık alan ve çok az veya hiç bitki olmayan küçük evlerde yaşayan kadın ve genç katılımcılarda olumsuz duyguların hâkim olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Stratejik konumlara yerleştirilen birkaç iç mekân bitkisi kullanılan alanların da çok sayıda bitki kullanılan alanlara göre daha fazla tercih edildiğini bildirmişlerdir. Ayrıca canlı duvarların, iç mekân bitki örtüsünü artırmak için avantajlı olduğu görülmüşken teknik ve ekonomik nedenlerle kullanımının zor olduğunu vurgulamışlardır.

Çizelge 4.29. Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihleri

	
Ort.	2.700
Std. Sapma	1.046
En düşük puan	1.00
En yüksek puan	5.00
Toplam puan	1072.00
	
Ort.	3.635
Std. Sapma	1.010
En düşük puan	1.00
En yüksek puan	5.00
Toplam puan	1443.00

Çizelge 4.29. (devamı). Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihleri

	
Ort.	3.063
Std. Sapma	1.304
En düşük puan	1.00
En yüksek puan	5.00
Toplam puan	1216.00
	
Ort.	4.003
Std. Sapma	1.051
En düşük puan	1.00
En yüksek puan	5.00
Toplam puan	1589.00

Çizelge 4.29. (devamı) Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihleri

	
Ort.	3.461
Std. Sapma	1.171
En düşük puan	1.00
En yüksek puan	5.00
Toplam puan	1374.00

Çizelge 4.30’da kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihlerinin kişi bazında puan yüzdeleri verilmiştir. Ankete katılan kadınlar resim 1 için en fazla 3 puan (168 kişi), resim 2 için en fazla 4 puan (148 kişi) vermiştir. Resim 3 için en fazla 3 puan (139 kişi), Resim 4 için en fazla 4 puan (151 kişi), resim 5 için en fazla 2 puan (111 kişi) resim 6 en fazla 5 puan (155 kişi) almıştır. Resim 7 ise en fazla 3 puan (118 kişi) almıştır.

Çizelge 4.30. Kadınların iç mekân süs bitkilerinde görsel tercihlerinin kişi bazında puan yüzdeleri

	Resim 1		Resim 2		Resim 3		Resim 4		Resim 5		Resim 6		Resim 7	
	Kişi	Yüzde(%)	Kişi	Yüzde (%)	Kişi	Yüzde(%)	Kişi	Yüzde(%)	Kişi	Yüzde (%)	Kişi	Yüzde (%)	Kişi	Yüzde (%)
1.00	61	15.4	11	2.8	24	6.0	13	3.3	46	11.6	11	2.8	21	5.3
2.00	92	23.2	40	10.1	87	21.9	30	7.6	111	28.0	31	7.8	64	16.1
3.00	168	42.3	115	29.0	139	35.0	74	18.6	88	22.2	59	14.9	118	29.7
4.00	57	14.4	148	37.3	101	25.4	151	38.0	76	19.1	141	35.5	99	24.9
5.00	19	4.8	83	20.9	46	11.6	129	32.5	76	19.1	155	39.0	95	23.9
Toplam	397	100.0	397	100.0	397	100.0	397	100.0	397	100.0	397	100.0	397	100.0

4.5.Ki kare Analizi

Çizelge 4.31’de Eğitim ve yaşı bazı parametrelerle ilişkisi Ki-Kare analizi ile test edilmiştir. Pandemi sürecinde saksılı bitkilerin saksısını değiştirme eğilimi ile bitki çoğaltma eğilimi arasında istatistiksel anlamda $P \leq 0.05$ düzeyinde önemli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca eğitim ile kronik hastalığı olanlar arasında da istatistiksel anlamda $P \leq 0.05$ düzeyinde önemli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.31. Eğitim ve yaşı bazı parametrelerle ilişkisi Ki-Kare analiz sonuçları

	Eğitim										
	İlköğretim-Orta öğretim		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü		Ki Kare değeri
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin saksısını değiştirme eğilimi	8	28	16	39	13	72	53	102	29	37	17.225a
Pandemi sürecinde saksılı bitkilerini çoğaltma eğilimi	17	19	20	35	13	72	66	89	20	46	21.593
Pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlık geçirenler	7	29	6	49	12	73	24	131	10	56	1.366a
Yakın çevresinde Covid-19 geçirenler	30	6	43	12	63	22	111	44	49	17	2.563
Bir uzman tarafından tanısı konulmuş kronik rahatsızlığı olup olmadığı	15	21	18	37	17	68	30	125	6	60	19.229
Yaş											
	18-25 yaş		26-35		36-45		46 yaş üstü				
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Ki Kare değeri		
Bir uzman tarafından tanısı konulmuş kronik rahatsızlığı olup olmadığı	11	73	23	143	16	64	36	31	50.329		
Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin saksısını değiştirme eğilimi	28	56	53	113	19	61	19	48	2.313		

4.6.Korelasyon Analizi

Çizelge 4.32 ve Çizelge 4.33'te ifadelerin birbirlerine olan etkilerini belirlemek için korelasyon analizi uygulanmıştır. Tüm değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak için korelasyon analizi yapılmıştır. %99 önem düzeyinde elde edilen Spearman korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Çizelge 4.33'te incelendiğinde Yargı 14 ve Yargı 7 arasında $r=0.710$ ve ($p<0.01$) en yüksek korelasyon elde edilmiştir.

Benzer şekilde Yargı 4 ve Yargı 3 arasında da orta düzeyde korelasyon olduğu görülmektedir ($r=0.509$). Elde edilen analizler sonucunda R katsayısı 0.3 değerinin altında olması durumunda zayıf korelasyon olarak değerlendirilirken R katsayısı 0.5 düzeyinde olan sonuçlara sahip olan parametrelere orta derece korelasyon. R katsayısı 0.7 değerinde olması durumunda ifadeler arasında kuvvetli bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Yargı 5 ile yargı 3 arasında $r=0.509$ orta düzeyde korelasyon tespit edilmiştir. Bu durum Yargı 3 ile yargı 4 arasında da geçerlidir ($r=0.509$). Yargı 4 ile yargı 18 arasında da düşük düzeyde anlamlı korelasyon bulunmuştur ($r=0.468$).

Çizelge 4.34 incelendiğinde ise; Yargı 15 ve Yargı 16 arasında $r=0.784$ ve ($p<0.01$) en yüksek korelasyon elde edilmiştir. Yargı 16 ile yargı 8 arasında orta düzeyde ilişki olduğu ($r=0.520$) tespit edilmiştir. Yargı 15 ile yargı 8 arasında da orta düzeyde korelasyon olduğu görülmektedir ($r=0.577$). Yargı 15 ile yargı 11 arasında da orta düzeyde korelasyon olduğu ortaya çıkmıştır ($r=0.584$). Yargı 16 ile yargı 14 arasında orta düzeyde ilişki olduğu ($r=0.577$) tespit edilmiştir.

Çizelge 4.32. Katılımcılara yöneltilen ifadelerin korelasyon analizi

Correlations												
		Yargı1	Yargı2	Yargı3	Yargı4	Yargı5	Yargı6	Yargı7	Yargı12	Yargı13	Yargı14	Yargı18
Yargı1	Correlation Coefficient											
	Sig. (2-tailed)											
Yargı2	Correlation Coefficient	.471**										
	Sig. (2-tailed)	.000	.									
Yargı3	Correlation Coefficient	.471**	1.000									
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.								
Yargı4	Correlation Coefficient	.135**	.228**	.509**								
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.							
Yargı5	Correlation Coefficient	.135**	.228**	.509**	.299**							
	Sig. (2-tailed)	.007	.000	.000	.000	.						
Yargı6	Correlation Coefficient	-.118*	-.058	.155**	.033	.332**						
	Sig. (2-tailed)	.019	.251	.002	.513	.000	.					
Yargı7	Correlation Coefficient	-.125*	.009	.167**	.008	.364**	.645**					
	Sig. (2-tailed)	.013	.861	.001	.867	.000	.000	.				
Yargı12	Correlation Coefficient	.281**	.253**	.275**	.359**	.299**	.183**	.130**				
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.010	.			
Yargı13	Correlation Coefficient	.259**	.243**	.255**	.271**	.285**	.128*	.220**	.282**			
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.011	.000	.000	.		
Yargı14	Correlation Coefficient	.353**	.295**	.158**	.361**	.112*	-.125*	-.019	.340**	.500**		
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.002	.000	.026	.012	.710	.000	.000		
Yargı18	Correlation Coefficient	.260**	.263**	.271**	.348**	.231**	.052	.030	.276**	.452**	.468**	
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.305	.556	.000	.000	.000	.

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Çizelge 4.33. Katılımcılara yöneltilen ifadelerin korelasyon analizi

		Correlations										
		Yargı 6	Yargı 8	Yargı 9	Yargı 10	Yargı 11	Yargı 12	Yargı 13	Yargı 14	Yargı 15	Yargı 16	Yargı 17
Yargı 6	Correlation Coefficient											
	Sig. (2-tailed)											
Yargı 8	Correlation Coefficient	-.166**										
	Sig. (2-tailed)	.001										
Yargı 9	Correlation Coefficient	.328**	.090									
	Sig. (2-tailed)	.000	.074									
Yargı 10	Correlation Coefficient	.162**	.273**	.383**								
	Sig. (2-tailed)	.001	.000	.000	.							
Yargı 11	Correlation Coefficient	-.127*	.561**	.140**	.309**							
	Sig. (2-tailed)	.011	.000	.005	.000							
Yargı 12	Correlation Coefficient	.183**	.215**	.213**	.291**	.412**						
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.					
Yargı 13	Correlation Coefficient	.128*	.259**	.338**	.541**	.315**	.282**					
	Sig. (2-tailed)	.011	.000	.000	.000	.000	.000					
Yargı 14	Correlation Coefficient	-.125*	.395**	.279**	.396**	.457**	.340**	.500**				
	Sig. (2-tailed)	.012	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.			
Yargı 15	Correlation Coefficient	-.208**	.577**	.121*	.333**	.584**	.401**	.375**	.605**			
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.016	.000	.000	.000	.000	.000			
Yargı 16	Correlation Coefficient	-.106*	.520**	.168**	.331**	.542**	.433**	.378**	.577**	.784**		
	Sig. (2-tailed)	.036	.000	.001	.000	.000	.000	.000	.000	.000		
Yargı 17	Correlation Coefficient	.131**	.240**	.283**	.338**	.296**	.267**	.277**	.413**	.417**	.442**	
	Sig. (2-tailed)	.009	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

4.7. Görsellerin Q-Sort Analizi

Hazırlanan 7 görsel senaryo Q sort analizi ile incelenmiştir. Buna göre hazırlanan senaryoda resim 1 bitkisiz olarak tasarlanmıştır. Q sort analizine göre en düşük puanı almıştır. Resim 2 ise sadece çiçekli bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 2'nin aldığı ortalama puan ise en yüksek üçüncü puandır. Resim 3'te tasarlanan senaryoda ise daha yoğun çiçekli bitkilerle tasarlanmıştır. Bu resim ise en düşük üçüncü puana sahiptir. Görseli değerlendiren katılımcılar çiçekli bitkilerle tasarlanmış resim 2'ye, resim 3'e göre daha yüksek puan vermişlerdir. Katılımcılar yoğun çiçekli resim 3'ü daha az beğenmişlerdir.

Resim 4 senaryosu ise çiçekli ve yaprakları ile dekoratif saksılı bitkilerle tasarlanmıştır. Bu senaryo ise ortalama en yüksek ikinci puana sahiptir. Resim 5 ise daha yoğun çiçekli ve dekoratif yapraklı saksılı bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 5 ortalama en düşük ikinci puana sahiptir. Resim 6 ise sadece dekoratif yapraklı bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 6 ise ortalama en yüksek puan almıştır. Resim 7 ise yoğun bir şekilde dekoratif yapraklı bitkilerle tasarlanmıştır. Resim 7'de hazırlanan senaryo ise en yüksek dördüncü puana sahiptir (Çizelge 4.34).

Çizelge 4.34. Q sort analizi sonuçları

	N1	N2	N3	N4	N5	Toplam
Resim 1	-122	-92	0	57	38	-119
Resim 2	-22	-40	0	148	166	252
Resim 3	-48	-87	0	101	92	58
Resim 4	-26	-30	0	151	258	353
Resim 5	-92	-111	0	76	152	25
Resim 6	-22	-31	0	141	310	398
Resim 7	-42	-64	0	99	190	183

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

20. yüzyılda hızla gelişen ulaşım teknolojisi ile insanlar dünyanın her bölgesine erişebilir duruma gelmiştir. Fakat bu fiziksel mobilitenin insan neslinin geleceğine yönelik tehlikelere de kapı araladığı son Covid-19 pandemisiyle kendisini apaçık göstermiştir. Aşırı nüfusla birlikte göç trafiği Covid-19 virüsünün hızlı yayılma kapasitesini artırmıştır. Tarihte Covid-19 gibi birçok farklı pandemi dönemi yaşanmıştır. 1347 – 1351 yıllarında yaklaşık 200 milyon can alarak Avrupa’da çok ciddi sosyal, ekonomik ve siyasi sonuçlar yaratan Kara Veba Salgını buna örnek verilebilir. 19. yüzyılda tıp alanında önemli gelişmelerin kaydedilmesiyle veba, Çiçek, kolera gibi salgınları önleyici yöntemler gelişmiştir. Fakat 1800’lerin sonlarından itibaren bulaşıcılığıyla pandemiye yol açan etkenler grip virüsü varyantları ve koronovirüsler olmuştur. Rus gribi olarak da adlandırılan 1889-1890 pandemisinde hastalık ilk kez 1889 Aralık ayında St. Petersburg kentinde kaydedilmiştir. Ocak 1890’da ise ABD’de bu hastalıktan ölümler tepe noktasına ulaşmıştır. Bu salgından sonra bir dünya savaşının içinde yayılan İspanyol Gribi, asker hareketliliği nedeniyle dünya çapında 50 milyona yakın can almıştır. Eski salgınların neden oldukları ölüm sayılarına yaklaşmasalar da son 20 yılda Domuz Gribi, MERS ve SARS dünya çapında salgınlar olarak öne çıkmıştır. Covid-19’un bu ölümcüllük ve yayılma hızıyla devam ettiği takdirde son yıllarda karşılaşılan salgınların hepsini etki açısından geçmesi muhtemel bir durumdur.

Bu tez çalışmasına pandemi sürecinde insanların beton binaların içinde yaşamak zorunda olması özellikle kadınların evde daha fazla zaman geçirmesi veri altlığını oluşturmuştur. Kadınların evde kaldıkları süreçte doğanın bir parçası olan iç mekân süs bitkilerine yönelimleri değerlendirilmiştir. Covid-19 pandemi sürecinin yaşandığı bu dönemde insanların beton binaların içinde yaşamak zorunda olması özellikle kadınların evde daha fazla zaman geçirmesi araştırmanın ana kitlesini oluşturmuştur. Kadınların evde kaldıkları süreçte doğanın bir parçası olan iç mekân süs bitkilerine yönelimleri değerlendirilmiştir. Sonuç olarak ankete katılan kadın katılımcıların medeni durumu ile ilgili veriler katılımcılardan 136’sı bekâr (%34.3) 261’i evli (%65.7)’dir. 166 katılımcının (%41.8) yaş grubu 26-35 yaş grubundadır. En yüksek değeri alan grup 26-35 arası yaş grubunda olanlardır. 18-25 yaş grubu ise ikinci en yüksek değere sahiptir (84 kişi), 36-45 yaş grubundaki katılımcı sayısı 80 (%20.2) iken 46 yaş ve üzeri katılımcı sayısı 67

(%16.9)'dir (Çizelge 4.1; Çizelge 4.2). Ankete katılan kadınların genç nüfusu oluşturduğu görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların istihdam durumu ise; 195'i çalışmıyorken 202'si çalışan kadınları oluşturmaktadır. Buna göre ankete katılan kadınların % 50.9'u çalışmaktadır (Çizelge 4.3).

Ankete katılan kadınların gelir durumu dağılımında en çok işaretlenen gelir aralığı 125 kişi ile 5001-7500 TL iken en az işaretlenen gelir aralığı 41 kişi ile 0-2500 TL'dir (Çizelge 4.4). Eğitim durumunda ise; en fazla lisans mezunu (155 kişi) iken lise mezunu (35 kişi) olduğu görülmektedir. En az ilköğretim mezunu kadın sayısı 36 kişidir. Lisansüstü mezunu 66 kişi, ön lisans mezunu 85 kişidir (Çizelge 4.5). Katılımcıların pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlık geçirip geçirmediğinin yanıtı ise; 59 kişi Covid-19 geçirmişken 338 kişi Covid -19 rahatsızlığı geçirmemiştir. (Çizelge 4.6).

Elde edilen veriler (Aralık 2020-Mart 2021) elde edilmiştir. Anketin yapıldığı dönemde mutant virus yaygın görülmemektedir (Sağlık Bakanlığı 2020). Ancak tez yazım aşamasında (17 Mayıs 2021 itibariyle) 3 haftalık tam kapanma sürecine gidilmiştir. Ülkemizde de Covid-19 pandemi salgınında ciddi artışlar görülmektedir. Tokat ili de kırmızı kategoride yer almaktadır. Bu nedenle elde edilen veriler 13 Mart 2020 ilk evde kal çağrısı döneminde elde edilmiştir. Yakın Çevrenizde Covid-19 rahatsızlığı geçiren var mı? Sorusuna 296 kişi Evet yanıtını verirken 101 kişi hayır yanıtını vermiştir. Pandemi sürecinde psikolojik yardım almak isteyen kadın sayısı 64 kadın iken 333 kadın uzman desteğini istememiştir. Katılımcıların 'Pandemi sürecinde evde kalmak sizi nasıl etkiledi' sorusuna 139 kişi olumsuz etkiledi yanıtı verirken en fazla yanıt 166 kadın katılımcı ile 'biraz olumsuz etkiledi' ifadesi olmuştur. 45 kadın etkilemediğini. 26 kadın olumlu etkilediğini. 21 kadın ise çok olumlu etkilediğini bildirmiştir (Çizelge 4.10).

Katılımcıların 'Evde kaldığınız süreç ev halkı ile ilişkilerinizi nasıl etkiledi' sorusuna verdikleri yanıtı göre; 133 kişi etkilemediğini işaretlerken 119 kişi biraz olumsuz etkilediğini işaretlemiştir. Olumlu etkilediğini tercih edenler ise 59 kişidir (Çizelge 4.11). 'Pandemi sürecinden önce evde ortalama kaç saat zaman geçiriyordunuz' sorusunu yanıtlayan 397 kadından 136'sı 10-14 saat, 124 kadın 5-9 saat evde zaman geçirmektedir. 1-4 saat evde vakit geçiren kadınların sayısı (28 kadın) en azdır. 19 saat ve

üstü evde zaman geçiren kadınların sayısı 45'tir (Çizelge 4.12). Pandemi sürecinde 397 kadından 228'i 19 saat ve üstü evde vakit geçirirken 1-4 saat evde vakit geçiren 1 kadındır. 10-14 saat evde vakit geçiren kadın sayısı 67 iken 14-18 saat evde vakit geçiren kadın sayısı 64'tür. Evde kal çağrısı ile birlikte kadınların 228'inin 19 saat ve üstü süreyle evde vakit geçirdikleri görülmektedir (Çizelge 4.13).

Ankete katılan kadınların % 50.3'ü alışverişini kendi yapmaktadır (Çizelge 4.14). %41.9'u ise internetten sipariş etmektedir. Pandemi sürecinde haber ve bilgilendirmede tercih ettikleri kaynakların yanıtı ise; % 29.9'u TV, %29.2'si sosyal platform, en az ise diğer (gazete) % 1.3 tercih etmektedir (Çizelge 4.15). Pandemi sürecinde sosyal organizasyonlara katılma durumunun yanıtına göre, kadınların % 20.3'ü nişan, düğün, kına gecesi gibi organizasyona katılmış, en az %1.3 ile sosyal sorumluluk ve hayır işleri ile ilgili organizasyonlara katılmıştır (Çizelge 4.16).

Pandemi sürecinde vakit ayırdıkları hobilerin yanıtına göre kadınların % 20.5'i Tv izlemeyi tercih ederken, %18.8'i yemek yapmayı, %12.8'i kitap okumayı %10.4'ü internette alışveriş yapmayı, %9.5'i internette araştırma yapmayı, %7.4'ü saksılı bitki yetiştirmeyi tercih etmektedir. Puzzle yapmayı tercih edenler %2.3 ile en azdır. Spor yapmayı tercih edenler ise %4.9'dur (Çizelge 4.17).

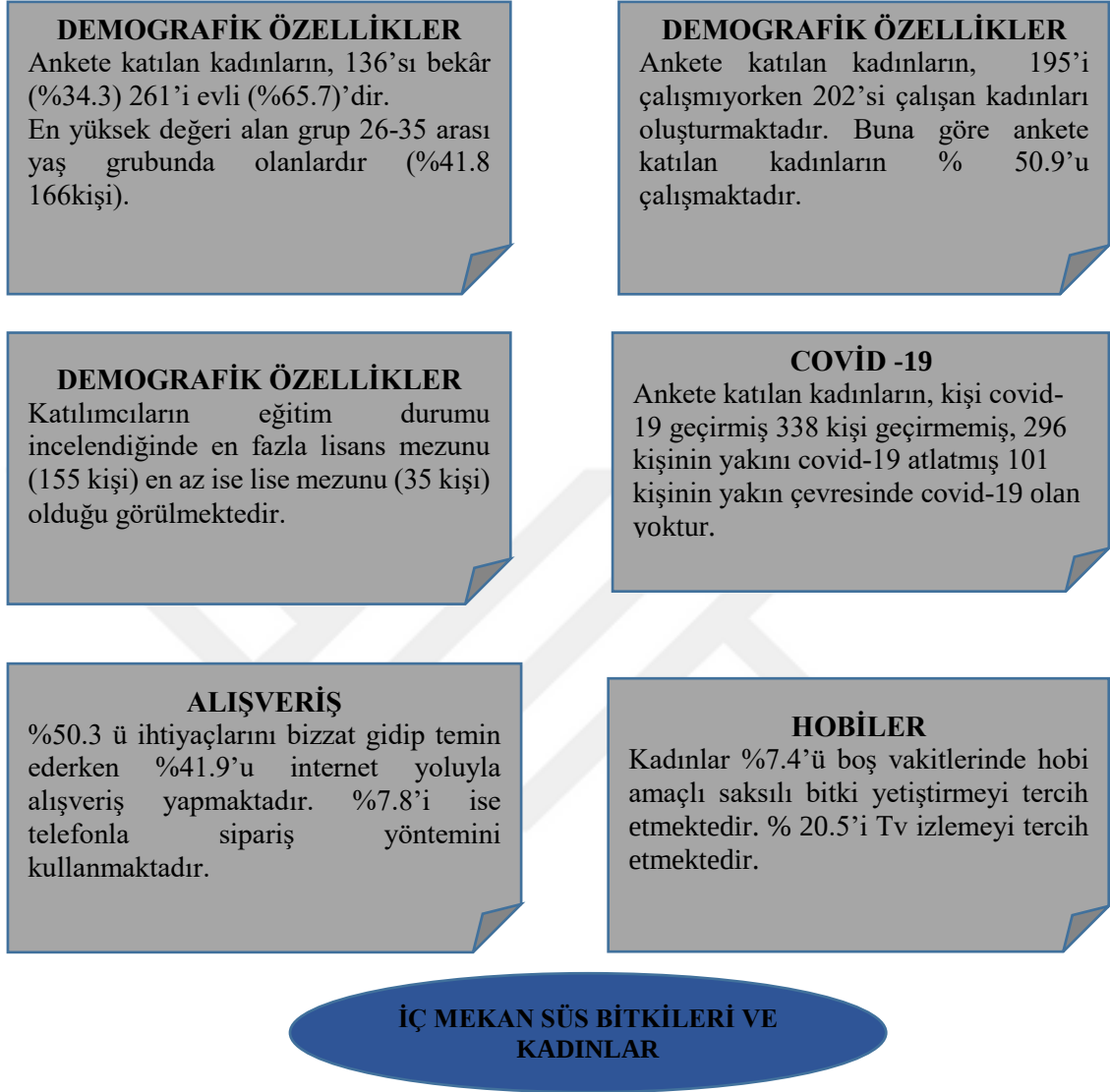
Tez çalışmasında pandemi ile iç mekân süs bitkileri ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Son bölüm ise çalışma alanının esas kısmıdır. Tokat'ta yaşayan kadınlara iç mekân süs bitkilerinin bakımı ve ne ifade ettiği ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Ankete katılan kadınların 136'sı bitkilerini çoğaltırken (üretim), 261 kadın çoğaltmamıştır. Ankete katılan 139 (%35) kadın bitkilerini 2 günde bir sulamaktadır. En az ise 15 günde bir sulayan kadınların sayısı ise 7'dir. Haftada bir sulayan 124 kadındır. Çizelge 4.20'de görüldüğü üzere her gün sulayanların sayısı ise 12'dir. Pandemiden sonra evinde süs bitkisi bulunduranların sayısı (%71.5) pandemiden önceye (%50.9) göre daha fazladır. 'Pandemiden sonra evinizde saksılı bitkilere ait bir alan oluşturduğunuz mu' sorusunu yanıtlayan 397 kadından 202'si (%50.9) evet yanıtını verirken, 195'i (%49.1) hayır yanıtını vermiştir. Pandemi sürecinde iç mekân süs bitkileri alanı oluşturan kadın sayısı %49.1'dir. Bu sonuç kadınların iç mekân süs bitkilerini yetiştirmeye yöneldiğini göstermektedir. Kadınların %45.59'u bitkilerini salon veya oturma odasında yetiştirirken,

%40.8 balkonda yetiştirmeyi tercih etmektedir. Ev koridorunda ise iç mekân süs bitkileri (%2.4) yetiştirmeyi tercih edenler en azdır.

Ankette katılımcılara yöneltilen ifadelerden; ‘Pandemide evden çıkmadığım için evdeki saksılı bitkilerimle daha çok ilgileniyorum’ ifadesini seçen kadın sayısı 130 (%32.7)’dur. ‘Pandemide saksılı bitkilere ilgim arttı ve yeni bitkiler satın aldım’ ifadesini tercih eden 91 kadın (%22.9). ‘Pandemiden önce de evden çalıştığım için saksılı bitkilerimle pandemiden önceki kadar ilgiliyim’ ifadesini seçen 86 kadın (%21.7)’dir.

Kadınlar en fazla %27.9 oranında çiçekli bitki yetiştirirken en az %4.79 ile sarkıcı tırmanıcı bitkileri yetiştirmeyi tercih etmektedirler. Satın almak istedikleri iç mekân süs bitkileri ise en fazla %31.5 oranında çiçekli bitki iken en az % 4.4 ile sarkıcı tırmanıcı bitkilerdir.

Tez çalışmasının sonucunda kadınlar “evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler evimi dekoratif gösterir. (ort. 4.312), Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin her dem yeşil olması önemlidir (ort. 4.212), Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler psikolojimi olumlu etkiler (ort. 4.199) ifadeleri en çok puanlanan ifadeler arasında yer almaktadır. Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler ortamı dekoratif gösteriyor ve canlılık katmaktadır ifadesi de en yüksek puanlanan ifadeler arasındadır (ort.4.305). Kadınlara yapılan bu anket çalışmasıyla iç mekân süs bitkilerinin olumlu etkisi olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Covid-19 sürecinde kapalı ortamda/evde vakit geçiren kadınlar için saksılı bitkilerin önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Herdem yeşil yaprakları dekoratif formu saksılı bitkiler en çok tercih edilen bitkiler olmuştur. Bu tez çalışması ile Tokat kentinde pandemi süreci değerlendirilmiştir. Bu kapsamda literatüre süs bitkileri alanında katkı sağladığı düşünülmektedir. Şekil 5.1’de Tokat kentinde yaşayan 18 yaşüstü kadınların iç mekan süs bitkilerine yönelimlerine ait şema oluşturulmuştur. Bu sonuçlar pandemi sürecinde kadınların iç mekân süs bitkilerine ilgisinin arttığını göstermektedir.İç mekan süs bitkileri yetiştirmek zaman ve emek ister. Bu bitkilerin bakımı yapılmazsa canlılıklarını devam ettiremezler.

- Kadınların pandemi sürecinde kendi bitkilerini çoğaltma eğilimleri incelendiğinde daha çok hayır cevabı verilmiştir (261 kişi).
- Süs bitkilerinin saksısını değiştirme durumları incelendiğinde de daha çok hayır cevabının verildiği görülmektedir (278kişi).
- Kadınların çoğu çiçeklerini 2 günde bir sularken (%35) buna yakın oranda kadın (%31.2'si) çiçeklerini 7 günde bir sulamaktadır.
- Pandemi döneminde evden çıkamadığı için süs bitkilerine ilgisi artan (130 kişi), yeni bitkiler alan (91 kişi) ve süs bitkilerine ilgisini kaybetmeyen (86 kişi) kadınların sayısı çoğunlukta olup toplamda 307 kişi (%77.3) süs bitkisi yetiştiriciliği yapmaktadır.
- Kadınların evlerinde bulundurdıkları süs bitkileri incelendiğinde daha çok çiçekli bitkilerin (%27.9) ve çiçeksiz fakat yapraklarıyla dekoratif bitkilerin (%26.9) olduğu tespit edilmiştir.
- Kadınların evlerine süs bitkisi satın alma tercihlerinde ise en çok, çiçekli süs bitkileri (%31.5) ve en az ise sarkıcı tırmanıcı bitkileri (%4.4) satın almak istedikleri ortaya çıkmıştır.

Şekil 5.1. Kadınların iç mekan süs bitkileri hakkındaki görüşleri

Pandemi süreci kadınların süs bitkisi yetiştirmesi için bir fırsat olmuştur. Kadınlar iç mekan süs bitkilerinin kendilerinde olumlu duygular oluşturduğunu, hayata pozitif bakmalarını etraflarına güzellik ve canlılık getirdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca pandemi sürecinde süs bitkilerinin yaşam enerjilerini artırdığını ifade eden kadınların psikolojik sağlamlığına katkı sağladığını böylece süs bitkilerinin sağlık açısından da faydalı olduğunu söyleyebiliriz. Süs bitkilerinin bakımına biraz zaman ayırabildikten sonra pozitif etkilerinden mahrum kalmamak gerekir. Ülkemizde üretimi az olan iç mekan süs bitkilerinin sağlık-evre perspektifinden bir bütün olarak ele alınarak yetiştiriciliği tüketimi ve kullanımı teşvik edilmelidir. Bu sayede ülke ekonomisine de katkıda bulunulacağı göz ardı edilmemelidir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A., 2011. Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (17), 15-28 .
- Aksu, A. ve Yılmaz, H., 2018. Atatürk Üniversitesi merkezi açık-yeşil alandaki fiziki değişim memnuniyetinin belirlenmesi. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(2), 231-237.
- Acar, Y., 2020. Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgını ve Turizm faaliyetlerine etkisi. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 7-21.
- Arden, M. A. ve Chilcot, J., 2020. Health psychology and the coronavirus (COVID-19) global pandemic: A call for research. British Journal of Health Psychology, 1-2.
- Ayseli, Y. I., Aytekin, N., Buyukkayhan, D., Aslan, I., ve Ayseli, M. T., 2020. Food policy. nutrition and nutraceuticals in the prevention and management of COVID-19: Advice for healthcare professionals. Trends in Food Science and Technology. 105(March), 186–199.
- Australian Psychological Society, 2020. Tips for coping with coronavirus anxiety. <https://www.psychology.org.au/getmedia/38073179-4701-48bd-afd9-988c560ee2f9/20APS-IS-COVID-19-P1.pdf> (Erişim Tarihi:12.02.2020).
- Bayır, T., 2021. Koronavirüs (COVID-19) ile yeni dijital dünyada değişen tüketici tercihleri . OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Pandemi Özel Sayısı, 1-1.
- Bilge, Y. ve Bilge, Y., 2020. Koronavirüs salgını ve sosyal izolasyonun psikolojik semptomlar üzerindeki etkilerinin psikolojik sağlamlık ve stresle baş etme tarzları açısından incelenmesi. Klinik Psikiyatri Dergisi, 23(Ek-1), 38-51.
- Bogerd, N.V.D., Dijkstra, S.C., Seidell, J.C. ve Maas, J.. 2020. Greenery in the university environment: Students' preferences and perceived restoration likelihood. pLoS ONE 2018. 13. e0192429. (Erişim Tarihi:17.02.2020).
- Bozdağ, F. ve Ergün, N., 2020. Psychological resilience of healthcare professionals during Covid-19 Pandemic. Psychological Reports, 1-20.
- Bringslimark, T., Hartig, T. ve Patil, G.G., 2007. Psychological benefits of indoor plants in workplaces: Putting experimental results into context. Hortscience, 42(3), 581-587.
- Bringslimark, T., Hartig, T. ve Patil, G.G., 2009. The psychological benefits of indoor plants: a critical review of the experimental literature. J. Environ. Psychol, 29,422–33.
- Budak, F. ve Korkmaz, Ş., 2020. COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, (1), 62-79.
- Cullen, W., Gulati, G. ve Kelly, B.D., 2020. Mental health in the Covid-19 pandemic. QJM: An International Journal of Medicine, (10), 1-4.
- Çakıroğlu, I., Pirtini, S. ve Çengel, Ö., 2020. Covid-19 Sürecinde ve post-pandemi döneminde yaşam tarzı açısından tüketici davranışlarının değişen eğilimi üzerine kavramsal bir çalışma. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Bahar (Covid19-Özel Ek), 81-103 .
- Çölgeçen, Y. ve Çölgeçen, H., 2020. Covid-19 pandemisine bağlı yaşanan kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi: Türkiye örneği. Turkish Studies, 15(4). 261-275.
- Deng, L. ve Deng, Q., 2018. The basic roles of indoor plants in human health and comfort. Environ Sci Pollut Res, (25), 36087–36101

- Dilber, A. ve Dilber, F., 2020. Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Bireylerin Beslenme Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi: Karaman İli Örneği *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 2020. 8 (3). 2144-2162.
- Dijkstra, K., Pieterse, M.E. ve Pruyn, A., 2008. Stress-reducing effects of indoor plants in the built healthcare environment: The mediating role of perceived attractiveness. *Prev Med*, 47, 279–83.
- Duygun, A.. 2020. COVID-19 Pandemisi Sırasında Tüketicilerin Yaşam Tarzlarının Değerlendirilmesi. *Econder International Academic Journal*, 4 (1), 232-247.
- Erkan, İ., 2020. Tüketicilerin Covid-19 döneminde yayınlanan birlik beraberlik ve motivasyon temalı reklamlara yönelik algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19 (COVID-19 Special Issue), 585-600.
- Erişen, M. ve Yılmaz, F., 2020. COVID-19 pandemisi döneminde bireylerin harcamalarının incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19 (COVID-19 Special Issue), 340-353.
- Flouchi, R. ve Fikri-Benbrahim, K., 2020. Prevention of COVID-19 by aromatic and medicinal plants: a systematic review. *Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, 12(1), 106-11.
- Golchin, P., Narouie, B. ve Masnavi, M.R., 2012. Evaluating visual quality of educational campus based on users preferences. Case study: Sistan and Baloochestan University. Iran. – *Journal of Environmental Studies*, 38(62), 43.
- Han, K.T. ve Ruan, L.W., 2019. Effects of indoor plants on self-reported perceptions: a systemic review *Sustainability*, 11 (16), 4506.
- Jumeno, D. and Matsumoto, H., 2013. The effects of the number of indoor foliage plants on productivity. stress and attention. *Proceedings of CLIMA*. Prague. Czech Republic 8(1).1–9.
- Kaplan, R., 1973. Some psychological benefits of gardening. *Environ. Behavior*, 5(2): 145-162.
- Kaplan, R. ve Kaplan, S., 1989. *The experience of nature: A psychological perspective*. Cambridge University Press. New York.
- Karadağ, E. ve Yucel, C., 2020. Yeni Tip Koronavirüs Pandemisi Döneminde Üniversitelerde Uzaktan Eğitim: lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 10 (2). 181-192.
- Kasapoğlu, F.. 2020. COVID-19 salgını sürecinde kaygı ile maneviyat. psikolojik sağlık ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(4), 599- 614.
- Korkmaz, M. ve Başaran, G.. 2021. The Domestic transformation of coffee consumption habits in the Covid-19 Pandemic Process. *Journal of Orijinal Studies*, 2(1), 43-56.
- Koşaroğlu, Ş., Aydın Ünal, E. ve Noyan Yalman, İ., 2020. Covid-19 Salgınının Tüketicilerin Talep Yapısı Üzerindeki Etkileri. *Econder International Academic Journal*, 4 (2), 479-503.
- Li, W., Yang. Y., Liu, Z.H., Zhao, Y.J., Zhang, Q., Zhang, L., Cheung, T. ve Xiang, Y.T., 2020a. Progression of mental health services during the COVID-19 outbreak in China. *International Journal of Biological Sciences*, 16(10),1732-1738.
- Li, S., Wang. Y., Xue. J., Zhao. N. ve Zhu. T., 2020b. The impact of COVID-19 epidemic declaration on psychological consequences: A study on active Weibo users. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(6), 2032.
- Macapagal, P.M.L., 2020. COVID-19: Psychological Impact. *African Journal of Biology and Medical Research* 3(2), 182-187.

- Montacchinia, E., Tedescoa. S. ve Rondinonea, T., 2017. Indoor Environment Quality (User Comfort, Health and Behaviour). *Energy Procedia* 122 (2017) 289–294
- Nakip, M., 2013. SPSS Destekli Pazarlama Araştırmalarına Giriş. Ankara Seçkin Yayıncılık.
- Özçoban, E., 2020. Koronavirüs'ün (Covid-19) Turizm Sektörü Üzerindeki Etkileri ve Türkiye'nin Kırsal Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Analiz. *Electronic Turkish Studies*. 15(4). 853-866.
- Özyurt, H.K., 2016. Kadınların E-Ticaret Sistemlerini Kullanma Eğilimleri Ve Gaziantep İlinde Bir Uygulama. Y. Lisans Tezi
- Park, S.H. ve Mattson, R.H., 2008. Effects of flowering and foliage plants in hospital rooms on patients recovering from abdominal surgery *HortTechnology*. 18 (2008). pp. 563-568.
- Pegas, P.N., Alves, C.A., Nunes, T., Bate-Epey, E.F., Evtyugina, M. ve Pio, C.A., 2012. Could houseplants improve indoor air quality in schools? *J Toxicol Environ Health* 75(A), 1371-1380.
- Raanaas, R., Evensen, K., Rich, D., Sjostrom, G. ve Patil, G., 2011. Benefits of indoor plants on attention capacity in an office setting. *Journal of Environmental Psychology*, 31, 99-105.
- Selim, C., Akgül, İ. ve Olgun, R., 2020. Evaluation of The Effects of Indoor Plant Preferences Used in Offices. Maintenance Opportunities and Air Quality: A Case of Akdeniz University, *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology*, 8(3),702-713.
- Sezen, I., Aytatlı, B., Ağrılı, R. ve Patan, E., 2017. İç mekân tasarımında bitki kullanımının birey ve mekân üzerine etkileri. *ATA Planlama ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 25-34.
- Sharma, A., Adhikary. A. ve Borah. S.B., 2020. Covid-19's impact on supply chain decisions: Strategic insights from NASDAQ 100 firms using Twitter data. *Journal of Business Research*, 117,443-449.
- Spano, G., Este, M., Giannico, V., Ellia, M., Cassibba, R., Laforteza. R. ve Sanesi. G., 2021. Association between indoor-outdoor green features and psychological health during the COVID-19 lockdown in Italy: A cross-sectional nationwide study. *Urban for Urban Green*. 2021 Jul; 62, 127156.
- Süsbir, 2020. Süsbir sektör raporu-2020. <http://www.susbir.org.tr/belgeler/raporlar/sus-bitkileri-sektor-raporu.pdf>
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C.S. ve Ho, R.C., 2020. Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1729.
- Tulum, H., 2019. Tüketici temelli marka değerlerinin marka imajına etkisi. Kastamonu Üni. Sosyal Bilimler Enst, Y.Lisans Tezi.
- Türkoğlu, D., 2020. İşveren markasının kişi-örgüt uyumuna etkisi: ilaçsektöründe bir araştırma. Çankaya Üniversitesi. İşletme ABD. Y. lisans Tezi.
- Urrestarazu, L.P., Kaltsidi, M.P., Nektarios, P.A., Markakis, G., Loges, V., Perini, K. ve Cañero. R.F., 2021. Particularities of having plants at home during the confinement due to the COVID-19 pandemic. *Urban Forestry & Urban Greening*, 59, 126919.

- Ulrich, R.S., 1981. Natural versus scenes: Some psychophysiological effects. *Environ. Behavior*. 13: 523-556.
- Ulrich, R.S., 1991. Psychophysiological indicators of leisure. pp. 73-89. In: B.L. Driver, P.J. Brown, and G. L. Peterson (eds.). *Benefits of leisure*. Venture Publishing Inc. State College. Pa.
- Ulrich, R.S. ve Parsons, R., 1992. Influences of passive experiences with plants on individual well-being and health. pp. 93-105. In: D. Relf (ed.). *The role of horticulture in human well-being and social development*. Timber Press. Portland. Ore.
- Ulrich, R.S. ve Simons, R.F., 1986. Recovery from stress during exposure to everyday outdoor environments. 17th Annu. Conf. *Environ. Design. Res.*, 115-122.
- Van den Berg, A.E. ve Custers, M.H.G., 2011. Gardening promotes neuroendocrine and affective restoration from stress. *Journal of Health Psychology*, 16(1), 3–11.
- Van den Berg, A.E., Maas, J., Verheij, R.A. ve Groenewegen, P.P., 2010. Green space as a buffer between negative life events and health. *Social Science & Medicine*, 70(8), 1203–1210
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., 2014. *Bilimsel araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yazıcı, K. ve Akça, Ş.B., 2019. Determination of Suitable Recreational Areas Based on Expert Opinion With Q-Sort Analysis Boraboy Lake Natural Park Amasya Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin*, 5(2), 3778–3786.
- Yazıcı, K., 2020. İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi ve Tüketici Eğilimlerinin Belirlenmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22 (3), 1-1.
- Yararlanılan İnternet siteleri**
- Url 1: <https://www.flowercircus.nl/post/positive-effects-of-flowers-during-covid19> (Erişim Linki: 23 Haziran 2020).
- Url 2: <https://www.kaktussukulent.com/20-li-echeveria-set> (Erişim Linki: 12 Ocak 2021).
- Url 3: <https://yemek.com/kaktus-bakimi/> (Erişim Linki: 12 Ocak 2021).
- Url 4: <https://pixabay.com/tr/photos/search/bromeliad/> (Erişim Linki: 12 Ocak 2021).
- Url 5: hepsiburada.com (Erişim Linki: 12 Ocak 2021).
- Url 6: ciceksepeti.com (Erişim Linki: 12 Ocak 2021).

EKLER

Anket 1

Bu anket ile ‘Kadınların Covid-19 pandemi süresinde iç mekân süs bitkilerini kullanma Eğilimleri’ incelenecektir. Anket formu ile elde edilen bilgiler tamamen bilimsel amaçlarla kullanılacak. gizli tutulacak ve hiçbir şekilde üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır. Katılım isteğe bağlıdır. Tüm sorulara samimiyetle, eksiksiz ve uygun bir şekilde cevap vermeniz araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından önem taşımaktadır.

Lütfen soruları dikkatle okuyup size en uygun gelen cevabı işaretleyiniz. Anketi içtenlikle cevaplandıracağınızı umarak, değerli zamanınızı ayırdığınızı ve anketi cevapladığınızı için çok teşekkür ederiz. Saygılarımızla...

Danışman: Doç. Dr. Kübra YAZICI
Yozgat Bozok Üniversitesi

Ziraat Fakültesi
Y. Lisans Öğrencisi: Aslı ARSLANTAŞ SAĞLAMER
(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü)

1-Medeni durumunuz?

☐Bekâr ☐Evli

2-Yaşınız?

☐18-25 ☐26-35 ☐36-45 ☐46 ve üzeri

3-Eğitim durumunuz?

☐İlköğretim-Orta Öğretim ☐Lise ☐Ön Lisans ☐Lisans
☐Lisansüstü

4-İstihdam durumunuz?

☐Çalışıyorum ☐Çalışmıyorum

5-Ailenizin toplam geliri nedir?

☐0-2500 ☐2501-5000 ☐5001-7500 ☐7501-üzeri

6-Pandemi sürecinde Covid-19 rahatsızlığı geçirdiniz mi?

☐Evet ☐Hayır

7-Yakın çevrenizde Covid-19 rahatsızlığı geçiren var mı?

☐Evet ☐Hayır

8-Bir uzman tarafından tanısı konulmuş kronik rahatsızlığınız var mı?

☐Evet ☐Hayır

9-Covid-19 pandemi süreci ile ilgili haber ve bilgilendirmeleri nasıl takip ediyorsunuz?(En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

☐TV ☐İnternet haber siteleri ☐Sosyal platformlar (facebook, instagram gibi)
☐Hayat eve sığar programı ☐Sağlık Bakanlığı’nın resmi web sitesi ☐Diğer
(belirtiniz)

10-Pandemi sürecinde daha çok hangi şekilde alışveriş yapmayı tercih ediyorsunuz?(En fazla 2 seçenek işaretleyiniz)

☐Telefon ile sipariş veriyorum. ☐Gidip alıyorum ☐İnternette alışveriş yapıyorum.

11-Pandemi sürecinde evde kalmak sizi nasıl etkiledi?

- ☐Olumsuz etkiledi ☐Biraz olumsuz etkiledi
☐Etkilemedi ☐Biraz olumlu etkiledi ☐Olumlu etkiledi

12-Evde kaldığınız süreç ev halkı ile ilişkilerinizi nasıl etkiledi?

- ☐Olumsuz etkiledi ☐Biraz olumsuz etkiledi ☐Etkilemedi ☐Biraz olumlu etkiledi
☐Olumlu etkiledi

13-Pandemi sürecinde psikolojik yardım almak istediniz mi?

- ☐Evet ☐Hayır

14-Pandemi sürecinden önce evde ortalama kaç saat zaman geçiriyordunuz?

- ☐1-4 saat ☐5-9 saat ☐10-14 saat ☐14-18 saat ☐19 saat ve üstü

15-Pandemi sürecinden sonra evde ortalama kaç saat zaman geçiriyorsunuz?

- ☐1-4 saat ☐5-9 saat ☐10-14 saat ☐14-18 saat ☐19 saat ve üstü

16-Pandemi sürecinde hangi sosyal organizasyonlara katıldınız/katılacaksınız? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- ☐Düğün ☐Nişan ☐Kına gecesi ☐Mevlut/Cenaze
☐İşyerinde veda yemeği vb. ☐Sosyal Sorumluluk veya hayır işleri
☐Sünnet düğünü/ Yeni doğan bebek ziyareti ☐Doğum günü vb. partiler
☐Herhangi bir sosyal organizasyona katılmadım/katılmayacağım

17-Evde kaldığınız süreçte en çok hangi hobilerinize vakit ayırıyorsunuz? (En fazla 3 seçenek işaretleyiniz)

- ☐Tv/film seyretmek ☐Puzzle yapmak ☐El sanatları ile ilgilenmek ☐Spor yapmak
☐İnternette alışveriş yapmak ☐İnternette araştırma yapmak ☐Kitap okumak
☐Yemek yapmak ☐Saksılı bitki yetiştirmek ☐Diğer

18-Pandemiden önce evinizde saksılı bitkilere ait bir alan var mıydı?

- ☐Evet ☐Hayır

19-Pandemiden sonra evinizde saksılı bitkilere ait bir alan oluşturduğunuz mu?

- ☐Evet ☐Hayır

(19. soruya cevabınız “evet” ise 20. Soruya. “hayır” ise 29. Soruya geçiniz.)

20-Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin sayısı arttı mı?

- ☐Evet ☐Hayır

21-Pandemi sürecinde saksılı bitkiler ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanı işaretleyiniz.

- ☐Pandemide saksılı bitkilere ilgim arttı ve yeni bitkiler satın aldım.
☐Pandemide evden çıkmadığım için evdeki saksılı bitkilerimle daha çok ilgileniyorum.
☐Pandemide evden çalıştığım için saksılı bitkilerimle pandemiden önceki kadar ilgiliyim.
☐Pandemide evdeki saksılı bitkilerime ilgim azaldı.
☐Pandemide evdeki saksılı bitkilerimle ilgilenmek çok zor geliyor.

22-Evinizde saksılı bitkilerinizi en çok nerede yetiştiriyorsunuz?

- ☐Salon veya oturma odası ☐Balkon ☐Atıl/Kullanılmayan oda
☐Yatak odası ☐Ev koridoru ☐Dış kapı koridoru

23-Evinizde en çok hangi grup saksılı bitki yetiştiriyorsunuz?

- ☐Çiçekli bitkiler (menekşe.sardunya.orkide gibi)
☐Çiçeksiz fakat yaprakları dekoratif görünen bitkiler (difenbahya.yuka.paşa kılıcı gibi)
☐Kaktüs (sert dikenli bitkiler)
☐Yumuşak etli yapraklı bitkiler (Sukulentler.kalanşo gibi)

- ☐ Kısa gövdeli, rozet yapraklı bitkiler (Bromeliadlar, guzmanya gibi)
☐ Sarılıcı tırmanıcı veya sarkık formlu bitkiler (mum çiçeği, sarmaşık, arapsaçı gibi)

24-En çok hangi grup saksılı bitkileri satın almayı tercih edersiniz?

- ☐ Çiçekli bitkiler
☐ Çiçeksiz fakat yaprakları dekoratif görünen bitkiler
☐ Kaktüs
☐ Yumuşak etli yapraklı bitkiler
☐ Kısa gövdeli, rozet yapraklı bitkiler
☐ Sarılıcı tırmanıcı veya sarkık formlu bitkiler

25-Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizin saksısını değiştirme eğiliminiz öncesine göre arttı mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

26-Saksılı bitkilerinizi kaç günde bir sularsınız?

- ☐ Her gün ☐ 2 gün ☐ 3-4 gün ☐ 7 gün ☐ Toprağı kurduğunda
☐ 15 gün

27-Pandemi sürecinde saksılı bitkilerinizi kendinizin çoğaltma eğilimi arttı mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

28-Aşağıdaki İç Mekân süs bitkisi yetiştirme ve tüketim eğilimine yönelik ifadeler ile ilgili düşüncenizi belirtiniz.						
	Puanlar	1	2	3	4	5
	Değerlendirmeler/İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler evimi dekoratif gösterir.					
2	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin her dem yeşil olması önemlidir.					
3	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin çiçek açması önemlidir.					
4	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler doğaya özlemimi giderir.					
5	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin kokulu olması önemlidir.					
6	Evde saksılı bitki yetiştiriyorum ama bakımlarını yapmak sıkıcı geliyor.					
7	Evde yetiştirilen saksılı bitkiler gereksiz yer kaplar.					
8	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler psikolojimi olumlu etkiler.					
9	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin boyunun uzun olması önemlidir.					
10	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkilerin saksısını her yıl değiştiririm.					
11	Evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler ortamı dekoratif gösteriyor ve canlılık katıyor					
12	Saksılı bitkileri bütçeme uygun seçerim.					
13	Sık sık saksılı bitki satın alırım.					
14	Pandemide saksılı bitkilerime bakım yapmak için daha fazla vakit ayırabiliyorum.					
15	Pandemide evde yetiştirdiğim saksılı bitkiler bana moral veriyor.					
16	Özellikle pandemide yetiştirilen saksılı bitkiler daha çok yaşama sevinci veriyor.					
17	Pandemide saksılı bitkilerim kurduğunda eskisine nazaran daha çok üzülüyorum.					
18	Çiçeklerim kurduğunda yerine yenisini alırım.					

29-Aşağıda değişik tür ve sayıda bitkiler bulunan 7 farklı odayı zevkinize göre puanlayınız.

31-Bitkisiz oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

2-Çiçekli Bitkiler İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

3-Çok Sayıda Çiçekli Bitkiler İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

4-Çiçekli Bitkiler ve Dekoratif-Yeşil Yapraklı Bitkiler İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

5- Çok Sayıda Çiçekli Bitki ve Dekoratif-Yeşil Yapraklı Bitki İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

6-Dekoratif-Yeşil Yapraklı Bitkiler İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()

5- Çok Sayıda Dekoratif-Yeşil Yapraklı Bitki İçeren Oda				
1 Puan	2 Puan	3 Puan	4 Puan	5 Puan
Çok çirkin	Çirkin	Ne güzel ne çirkin	Güzel	Çok güzel
()	()	()	()	()